

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1887. **Andra Kammaren.** **N:o 11.**

Fredagen den 10 Juni.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 3 innevarande juni.

§ 2.

Herr statsrådet m. m. *Ax. Ryding* aflemnade Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående upprättande af ett kompani volontärer vid Norrbottens fältjägarcorps.

Denna kongl. proposition blef, jemlikt 58 § riksdagsordningen, bordlagd.

§ 3.

Sedan Riksdagens båda kamrar förehaft och godkänt de i statsutskottets memorial n:o 28 föreslagna voteringspropositioner rörande två frågor, deri kamrarne fattat stridiga beslut, samt denna dag blifvit bestämd för omröstning öfver de olika besluten, så anställes nu dessa omröstningar, enligt nedanintagna voteringspropositioner, i följande ordning, nemligen:

Första omröstningen:

(enligt statsutskottets memorial n:o 28, punkt. 1:o).

Den, som vill, att Riksdagen, för nödtorftig reparation å stora teatern och företrädesvis för vidtagande af åtgärder till förekommande af eldfara i densamma, beviljar det af Kongl. Maj:t begärda anslagsbelopp å 28,820 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen icke beviljat det för reparation å stora teaterns hus begärda anslag å 28,820 kronor.

Sedan voteringssedlarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringssedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräkning, och utföll omröstningen med 74 Ja och 137 Nej.

Den omröstning öfver ofvan intagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med 94 Ja och 34 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens

röster, eller	74 Ja och 137 Nej,
sammaräkningen visar	168 Ja och 171 Nej;

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionens innehåll.

Andra omröstningen:

(enligt statsutskottets memorial n:o 28, punkt. 2:o).

Den, som vill, att Riksdagen, för uppehållande af teaterverksamheten under spelåret 1887—1888, utöfver det å ordinarie stat uppförda anslag af 60,000 kronor, till Kongl. Maj:ts förfogande ställer ett kreditiv å 25,000 kronor, att användas endast i den mån anslaget å ordinarie stat, Kongl. Maj:ts enskilda bidrag till teatrarne samt teatrarne öfriga inkomster icke förslå till bestridande af utgifterna för ifrågavarande verksamhet, dock med vilkor, att statsmedel utöfver sålunda bestämda anslag icke må för de kongl. teatrarne användas, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, med afslag å Kongl. Maj:ts framställning, men bifall till den i frågan väckta motionen, beslutat *dels* att icke bevilja på extra stat för år 1888 äskade 25,000 kronor eller det af utskottet föreslagna beloppet 15,000 kronor till teaterverksamhetens uppehållande under spelåret den 1 juli 1887 till den 30 juni

1888, dels ock att från 1888 års riksstat utesluta det å ordinarie stat uppförda anslaget å 60,000 kronor till de kongl. teatrarne.

Sedan voteringssedlarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringssedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräkning, och utföll omröstningen med 80 Ja och 131 Nej.

Den omröstning öfver ofvan intagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med 91 Ja och 38 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens

röster, eller	80 Ja och 131 Nej,
sammanräkningen visar	171 Ja och 169 Nej;

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionens innehåll.

§ 4.

Föredrogos, men blefvo å nyo bordlagda:

bankoutskottets utlåtanden och memorial n:is 3, 4 och 5;

lagutskottets utlåtanden n:is 15 och 16, samt

Andra Kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtanden n:is 1 och 2 (i samlingen n:is 8 och 9).

§ 5.

Till kammarens afgörande förelåg bevillningsutskottets betänkande n:o 1, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition (n:o 4) angående förlängning af den mellan de förenade rikena och Spanien den 15 mars 1883 afslutade handelstraktat.

*Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.*

Med tillstyrkande af hvad Kongl. Maj:t i berörda proposition föreslagit, hemställde utskottet i förevarande betänkande, att Riksdagen måtte meddela det af Kongl. Maj:t äskade godkännande af den i Madrid den 18 januari innevarande år ingångna konvention om förlängning af den mellan de förenade rikena och Spanien den 15 mars 1883 afslutade handelstraktat.

I en vid betänkandet fogad reservation hade deremot herrar *F. W. Dahl, N. G. Fock, P. Reuterswärd, L. M. Carlson, J. E. Nyström* och *W. Tham* förklarar sig hysa en afvikande uppfattning och anse det i hög grad olämpligt att 'ytterligare på en tid af fem år förlänga en tarifftraktat, hvarigenom obetydliga och högst ovissa fördelar skulle köpas med fullt vissa och dertill mycket besvärande uppoffringar och olägenheter.

Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)

Sedan utskottets hemställan blifvit uppläst anförde:

Herr Boström till Östanå: När år 1883 frågan om afslutande af denna spanska traktat förelåg till Riksdagens afgörande, hörde jag till deras antal, som motsatte mig densamma. Jag gjorde det af två skäl, dels därför att jag principiellt är emot alla tarifftraktater, dels också emedan jag ansåg att de förmåner, som skulle genom traktaten oss beredas, voro helt obetydliga. Och jag får bekänna, att hvad som sedan dess inträffat synes hafva gifvit mig rätt. Tarifftraktater hafva alltid det emot sig, att de binda staternas sjelfbestämmningsrätt i tullagstiftningsväg, och hvad betydelse detta har är lätt att inse, om man betänker, att det är uti de indirekta skatterna och särskildt i tullar som de moderna staterna hafva sina viktigaste inkomstkällor. Denna betydelse blir ännu mera påfallande, när, såsom nu är förhållandet hos oss, alla statens inkomstkällor visa en synnerlig benägenhet att sina ut, och det därför blir nödvändigt att uppsöka nya. Att då vara bunden i sin sjelfbestämmningsrätt måste ju vara högst betänkligt. Man har därför försökt att genom antagande af dubbla tulltaxor moderera denna olägenhet; man har haft en tulltaxa för de länder, med hvilka man ingått traktater, och en annan tulltaxa för de öfriga. Så har man, såvidt jag vet, gått till väga i alla stater, som afslutat handelstraktater, utom i Sverige och Norge. Denna sak har dock icke heller här blifvit obeaktad, och den förra året tillsatta komitén för utredande af frågan om differentialtullars lämplighet, har, som vi veta, i saken afgifvit sitt utlåtande. Men om jag minnes rätt, gjorde sig inom komitén den uppfattning enhälligt gällande, att detta system med två tulltaxor icke lämpade sig för oss. Mig synes också att man skall hafva svårt att jäfva de skäl, hvarpå denna uppfattning stödde sig.

Det är ännu en omständighet, som gör att jag principiellt icke är för denna traktat. De förmåner, som genom traktaten skulle beredas oss, afse afsättningen af jern och trä, men denna afsättning af varor, hvilka äro råvaror eller halffabrikat, är icke beroende af några traktater, utan af de importerande ländernas behof af dessa varor för sin förädlingsindustri. Se vi efter huru vår export på Spanien stält sig, skola vi finna att den stigit och fallit, alldeles oberoende af traktaten. När ärendet vid 1883 års riksdag förelåg till behandling, lemnades till bevillningsutskottet från kommerskollegium en tablå, hvari man fick upplysning om Sveriges handelsförbindelser, med Spanien för en längre tid tillbaka. Det visar sig då, att vår export till Spanien under åren 1860—1863 representerade ett värde af i medeltal 3½ millioner kronor, 1864 4,7 millioner och 1865 4 millioner. År 1879 utgjorde värdet af denna export endast 1½ million och under 1883 sjönk det ned till 1,384,000 kronor. Siffrorna för de följande åren återfinnas i utskottets betänkande och behöfva därför nu icke upprepas. Vår första handelstraktat med Spanien kom till stånd 1871. Herrarne kunna således finna, att vår export till Spanien varit i stigande under 1860-talet, fastän vi på den tiden icke hade någon traktat med detta land, samt att exporten deremot sjunkit, sedan vi fått en sådan traktat.

Denna stegring eller minskning i exporten beror således på helt andra förhållanden än traktater. Såsom ett ytterligare skäl för denna uppfattning vill jag erinra om den upplysning, som återfinnes i reservationen, att vår träexport till Holland under de senare åren stigit högst betydligt, oaktadt vi icke hafva någon handelstraktat med detta land.

Jag vill nu hålla mig något till de särskilda artiklar, för hvilka traktaten anses bereda oss förmåner. Af smältstycken, för hvilka man trodde sig kunna vinna en väsentligt ökad afsättning genom den stora minskningen i tullsatsen från 8,65 till 3,50 pesetas pr 100 kilogram, har ett enda år, 1884, en utförsel egt rum till ett värde af omkring 30,000 kronor. 1883 års bevillningsutskott yttrade på ett ställe i sitt tullbetänkande: "Enligt hvad en med förhållandena i Spanien förtrogen person upplyst, vore denna nedsättning (å smältstycken) fullt tillräcklig för att de spanske stångjernsfabrikanterne skulle finna fördel vid att använda svenskt jern för sin tillverkning." Hvem denne man var, vet jag icke, men se vi till huru hans spådom slagit in, så skola vi finna, att år 1884 exporterades omkring 271,000 kilogram smältstycken, i värde motsvarande icke fullt 30,000 kronor, men att derefter icke ett enda kilogram af denna artikel utskeppats till Spanien. Detta synes mig bevisa, att man 1884 gjorde ett försök att få i gång en export af smältstycken till Spanien, men att detta försök icke lyckades.

Det var äfven en annan gren af den svenska fabriks-handteringen, hvilken man genom traktaten med Spanien hoppades kunna bereda en ökad afsättning i detta land, nemligen tillverkningen af jordbruksredskap. Nedsättningen i tullsatsen för dylika redskap var så obetydlig, icke fullt 2 öre pr centner, att jag och många med mig trodde att dermed icke skulle kunna vinnas någonting. Men chefen för ett af landets största redskaps-etablissemang hyste en annan åsigt och förfäktade den mycket lifligt. Samma uppfattning delades äfven af Sveriges kommissarie vid utställningen i Madrid 1883. Samma dag traktaten afgjordes aflät han hit ett så lydande telegram: "Enstäm-miga uttalanden af handelsministern, tecnici och köpmän under besök i vår utställning sätta utom allt tvifvel mångdubblad afsättning för flertalet af våra jernartiklar. Oaktadt inauguration först onsdag hafva många försäljningar ifrågasatts, men avslutas först efter traktatens antagande." Telegrammet avslutas med följande ord: "Utan traktat — ergo marknaden stängd." Huru hafva dessa förhoppningar realiserats? Jo, år 1883 egde verkligen en afsättning rum till omkring 10,000 kronors värde, men det är temligen påtagligt, att man härför hade att tacka den svenska kommissariens åtgöranden för försäljning af exponerade redskap; året derpå nedgick afsättningen till 6,600 kronor, 1885 till 4,824 och 1886 hade den sjunkit ned ända till 470 kronor. Således visar det sig, att traktaten icke heller för ifrågavarande artiklar lyckats åstadkomma någon vidgad marknad i Spanien.

På samma sätt förhåller det sig med vår stångjernsexport. Den har tidtals gått uppåt och tidtals nedåt, men aldrig stigit i någon afsevärdt hög grad. När den varit som störst, har den icke ens ut-

*Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)*

Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)

gjort en hel procent af den totala utförseln, och detta är ingenting att tala om. Träexporten har likaledes varit utsatt för ständiga vaxlingar, än varit i stigande och än i fallande. Detta måste hafva varit beroende på det vaxlande behovet. Det högsta denna export gått upp till har varit fem procent af den totala utförseln.

De förhoppningar, som uttalades vid traktatens förnyande 1883, tyckas sålunda öfverallt hafva kommit på skam. Den ende, som enligt min tanke, spått sant, var dåvarande finansministern, hvilken i statsrådsprotokollet den 29 september 1882 uttalade sig på följande sätt: "Deremot synas mig de äfven efter en traktatsnedsättning i allt fall höga tullsatser, hvarmed våra varor vid införsel till Spanien skulle blifva belagda, icke vara egnade att ingifva stora förhoppningar om traktatens förmåga att bereda oss en vidgad marknad i nämnda land. — — — — Men i de höga och i vissa fall nästan prohibitiva tullsatser Spanien för närvarande uppställer för våra artiklar äfven efter en traktats tillkomst ligger förklaringen, hvarför jag anser Sverige å sin sida svårligen böra för den spanska traktatens skull göra några väsentliga modifikationer i sin tulltaxa, hvilken dock i sitt redan befintliga skick medgifver införsel af alla de artiklar, som kunna ifrågakomma att hemtas från Spanien." Detta är en förutsägelse, som, så vidt jag kan finna, till punkt och pricka slagit in.

Man har äfven hyst stora förhoppningar om traktatens nytta för den svenska brännvinsproduktionen. Herrarne torde ännu hafva i friskt minne huru ifrigt den frågan ventilerades, då traktaten sist förnyades. Det har likväl visat sig, att endast obetydliga partier svensk sprit exporterats till Spanien, ty den sprit, som härifrån utförts dit, har hufvudsakligen kommit från Ryssland och blifvit rektificerad i Sverige. Denna export synes mig för öfrigt hvila på en mycket vansklig grund, ty traktaten bestämmer ju i sin 4:de artikel, att *endast i Sverige producerade* varor få införas efter de i traktaten uppställda tullsatserna. Vår regering har visserligen ifrågasatt, att rektifikation af utländsk sprit i Sverige skulle få anses naturalisera varan, men Spanien har härtill svarat nej. Jag kan icke förstå annat än att, då den spanska regeringen gjort det, den icke varit enig med sig sjelf, om den skulle låta denna förmån för den svenska exporten få fortfa. Den svenska spritexporten är baserad på två saker, nemligen dels på den restitution af tillverkningskatt, som är medgifven i Ryssland och som är så rundligt tilltagen, att den i sig äfven inbegriper en viss exportpremie, och dels på det ofvan omtalade medgifvandet, att rektificerad rysk sprit får i Spanien än så länge åtminstone anses som svenskt fabrikat.

Jag tror icke, att man kan beskyllas för några djerfva gissningar, om man antager, att Spanien icke längre skall vara benägen att låta oss behålla denna fördel, och det därför att från Tyskland, som mist sin förnämsta spritexport öfver Hamburg till Spanien, helt säkert skola göras energiska ansträngningar för att detta land skall blifva likställt med Sverige. Jag kan nemligen icke föreställa mig, att icke Tyskland med den energiska och kraftiga tullpolitik, som utmärker detta land, skall genomdrifva sin vilja, och orsaken, hvarför

det icke redan gjort det, torde bero på den tvist, som för några år sedan uppstod mellan Tyskland och Spanien om ögruppen Karolinerna, men när upphetsningen häröfver hunnit lägga sig, kan man lätt tänka sig, att en öfverenskommelse härutinnan kommer att inträffa. Jag skulle därför vilja likna hela spritaffären i Karlshamn vid en koloss på lerfötter, så svag synes den mig.

Men vi hafva att se till icke endast de bestämmelser, traktaten uppställer för vår utförsel till Spanien, utan äfven de tullsatser, som bestämts för de utländska varor, som komma in i landet. Ingenting kan då vara att anmärka mot att salt får införas tullfritt. Det har länge varit så, och något annat kan ej vara lämpligt för Sverige. Ej heller kan något vara att anmärka mot den tullsats af 3 pesetas (2 kronor 16 öre) pr 100 kilogram, som blifvit fastslagen för införsel af fetoljor på fat. Den är högre än den tullsats, som vi redan förut funnit skäligt bestämma. Men der finnes en annan bestämmelse, som man ej får glömma, att metaller, andra slag, oarbetade skola vara tullfria. När traktaten år 1883 antogs, fäste man ingen uppmärksamhet vid denna bestämmelse, som utan anmärkning fick passera. Men när vi vid denna riksdags förra sammanträde hade tulltaxan under behandling inom bevillningsutskottet, kom man att fästa sig vid denna bestämmelse och gjorde också förfrågningar hos vederbörande, hvad dermed menades. Jag vågar påstå, att vederbörande sjelfva icke hade klart för sig, huru denna rubrik borde tolkas, men derom kan man dock vara ense, att det icke är något våldförande på svenska språket, om man derunder inrymmer bland annat jern, stång- och göt. Herrarne veta nog huru stora olägenheter vi haft af dessa från England och Tyskland införda göten, hvilka man sedan använder vid spik och plåttillverkning, hvarigenom denna tillverkning af svenskt material betydligt försvårats, och den svenska plåtens anseende löper fara att blifva väsentligen förminskad. Om man nu tolkar traktaten så, att under denna rubrik innefattas omnämnda artiklar, är det icke möjligt att rätta detta missförhållande under den tid traktaten omfattar, och deri ligger en stor fara.

Genom spanska handelstraktaten har vidare bestämts nedsättning i tull på apelsiner, fikon och mandlar m. m. Hvilka tulläsigter, man än hyllar, är man ju dock ense om, att man utan skada kan hålla hög tull på lyxartiklar. Jag vet nog, att de finnas, som icke anse dessa saker för lyxartiklar, men i sjelfva verket kan man dock icke komma från att så är förhållandet, och att dessa artiklar just lämpa sig för en högre tullbeskattning. Olämpligheten att sänka tullen är så mycket större, som från Spanien inkommer endast en obetydlig del af hela importen af dessa varor, med undantag af fikon. Men ännu sämre ställer sig saken, när vi öfvergå till den artikel, på hvilken Spanien fäst den största vigten, nemligen på vinet. Vid underhandlingarnes början begärde Spanien, att vintullen här skulle bestämmas till endast två pesetas, det vill säga mindre än 1,5 öre pr liter. Då den svenska finansministern förklarade en dylik bestämmelse innebära en ren orimlighet, minskade Spanien undan för undan sina fordringar, och slutligen bestämdes tullen till den nu gällande af 15 öre pr liter

*Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)*

Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)

om 20 procent alkoholhalt. Men äfven denna tullsats är låg i jemförelse med de afgifter, som utgå för i Sverige tillverkad sprit eller vid förtullning af utländsk. Medan nu, efter den med Portugal ingångna traktaten, vin af till och med 21 procent alkoholhalt får införas för 15 öre pr liter, eller $\frac{5}{7}$ öre pr procent, så är tullsatsen för utländsk sprit 60 öre pr liter om 50 procent eller $1\frac{1}{2}$ öre. Och derutöfver beskattas det senare med en konsumtionsavgift af 15 öre pr liter. Men i femte punkten stadgar traktaten, att icke någon konsumtionsavgift får påläggas, och deri skiljer sig denna traktat från den franska, som förklarar, att samma konsumtionsavgift, som man finner sig befogad ålägga inhemska spritvaror, eger man äfven pålägga från Frankrike införda, men här är sådant absolut förbudet. Ofördelaktigt ställer sig ock förhållandet, då jag jemför denna vintull med den nu utgående bränvinstillverkningsavgiften af 40 öre pr liter, hvartill bör läggas ofvannämnda konsumtionsavgift. Jag föreställer mig, att man snart nog kommer att höja denna skatt, hvarom för öfrigt motion redan föreligger, och jag har så mycket större skäl dertill, som regeringen vid 1883 års riksdag föreslog skattens höjande till 42 öre pr liter, och för öfrigt äfven därför, att denna skatt synnerligen väl lämpar sig för en förhöjning. Om så skulle ske och i sammanhang dermed tullen höjes med den bestämda syrtaxen af 50 procent, framstår orimligheten i ännu större och skarpere dager. Men saken har ännu en annan sida. Det pågår i Sverige ett lifligt arbete mot starka dryckers både bruk och missbruk. Detta sker till en del på öfvertygelsens väg, och denna är naturligtvis den bästa och den enda, som slutligen leder till målet; men det har dock visat sig behöfligt att få lagbestämmelser för motverkande af missbruket. Kan det då vara rätt att söka bereda alla svårigheter mot konsumtionen af svensk sprit och begränsa förbrukningen af öl o. s. v., men släppa lösa tyglar åt dessa viner. Vi må dock icke tänka endast på vinerna från Spanien, hvilka, om man får tro hvad som påstås, icke skola i allmänhet vara synnerligen förfalskade, utan äfven på vিনিporten från andra länder, särskildt från Tyskland, som i Hamburg har mycket stora vinfabriker och hvarifrån vi få viner så godt som uteslutande bestående af olika spritblandningar. På detta sätt skulle vi kunna stå inför det faktum, att det blir omöjligt att hindra spritkonsumtion, beträffande de starkare vinerna, och jag tror denna synpunkt är värd att taga i betraktande. Det torde visserligen vara sant, att hittills hafva icke sherry- eller andra vinbodar uppstått hos oss, men sådant *kan* dock snart komma att ske.

Bland skälen för traktatens förlängning anför vidare utskottet, att från 15 olika ställen i Spanien 101 personer uttalat lifliga önskingar för denna sak. Jag vet icke hvilka dessa personer äro; anonyma äro de i alla händelser. De äro troligen biträden på köpmanskontor, men jag vet icke om de kunna tillerkännas högre vitsord än de personer, som yttrade sig år 1883; det var åtminstone folk, som hade intresse i denna sak att bevara, och icke desto mindre visade det sig, att deras förhoppningar kommo på skam. Men i sjelfva verket kom denna traktat till stånd icke så mycket för de saker, jag

omnämnt, utan i följd af andra omständigheter. Det var nemligen en fördel man trodde sig bereda den svenska och norska sjöfarten; men denna sak behöfver man nu icke taga hänsyn till, ty sjöfarts-traktaten gäller oberoende af denna ända till år 1892. Men det var i synnerhet hänsynen till de norska intressena, som då gjorde sig gällande. Det är rätt intressant att genomgå det statsrådsprotokoll, som bifogats den kongl. propositionen af 1883. Deraf framgår, att finansministern först ansåg, att från svensk sida icke fans något synnerligt skäl att antaga traktaten, hvaremot utrikesministern, representanten för Sveriges och Norges intressen, ifrigt yrkade på densamma. I samma mån de fördringar på uppoffringar, man stälde på Sverige, minskades, minskades och finansministerns motstånd, och då han slutligen förklarade sig kunna ingå på traktaten, gjorde han det, såvidt jag kan se, icke för de fördelars skull, som derigenom skulle beredas Sverige, utan af hänsyn till Norge, och därför att han ansåg att traktaten dock ej skulle medföra synnerlig olägenhet för oss. I diskussionen i begge kamrarna 1883 framgår hänsyn till Norge såsom den viktigaste faktorn för förslaget antagande. Men nu är situationen ändrad; nu förklarar regeringen oförtydligt, att vi icke behöfva taga hänsyn till Norge, och att Norges klippfisk har en säker marknad i Spanien utan traktaten. Vi kunna därför sjelfva afgöra frågan, och vid sådant förhållande synes man icke böra vara tveksam, huru våra röster böra falla.

Man har slutligen sagt, att då vi i alla fall äro bundna genom traktaten med Frankrike, kunde man lika väl taga traktaten med Spanien. Jag kan för min del icke finna rimligheten af detta resonement. Då Riksdagen år 1886 sökte utverka lindring i de bestämmelser, som genom denna traktat blifvit fastslagna, är det då rimligt och konsekvent att året derpå binda sig genom ett nytt band? Är det ena bandet till skada, icke blir väl ställningen bättre, om man binder sig med dubbla band.

Det är på nu anförda skäl jag anhåller att kammaren ville vägra sitt bifall till traktatens förlängning.

Herr Meyer: Den siste ärade talaren framstälde mot traktatens antagande samma anmärkningar, som redan blifvit gjorda af reservanterna inom utskottet, och därför tillåter jag mig, då jag nu går att bemöta dessa anmärkningar, att följa den ordning, i hvilken de blifvit i reservationen upptagna.

Man finner då, såsom en första anmärkning af reservanterna mot denna traktats antagande, att densamma, såsom varande en tarifftraktat skulle vara skadlig, därför att en sådan traktat, efter hvad enligt deras mening också skulle allmänt erkännas, binder händerna på oss i fråga om vår tullagstiftning. Jag vill nu icke strida med reservanterna om huruvida denna sak är allmänt erkänd. Jag tror dock icke, att man får taga hänsyn dertill i föreliggande fall, ty förhållandet är, såsom också den siste ärade talaren redan påpekat, att våra händer i sådant afseende i alla fall äro bundna af den franska handelstraktaten, så att, om vi härutinnan få ytterligare ett band, kan det göra

*Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)*

*Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.*
(Forts.)

detsamma. Vi äro derfor ändå hindrade att lägga högre tull på de flesta artiklar, som förekomma i den spanska handelstraktaten.

Den andra anmärkningen gäller de "förhoppningar" vi hyst första gången, då denna traktat antogs, och man säger derom, att dessa blifvit helt och hållet jäckade. Jag medgifver att man då hyste allt för stora förhoppningar, och det är obestriddigt, att dessa blifvit gäckade. Men om också fördelarne icke varit så stora, som vi hoppats, så beror detta på särskilda omständigheter. Det gäller nemligen såsom en allmän sats, att, om man åt en affär vill önska förvärfva en ny marknad och vinna fast fot på densamma samt besegra de konkurren- ter, som der finnas, så kräfvor detta stora uppoffringar icke endast i arbetstid utan äfven i penningar. Om man möter stora svårigheter, som måste öfvervinnas, så är det ju klart, att resultatet i början omöj- ligen kan blifva synnerligen lysande. Detta är en allmänt gällande regel. Dertill kommer dessutom i detta fall, att Spanien, sedan vi med detsamma afslutat nu ifrågavarande traktat, har, oafsedt de dåliga konjunkturerna, som hemsökt hela den civiliserade världen, blifvit hemsökt af den ena olyckan efter den andra, såsom jordbäfning, öfversvämning, kolera och dylikt. Må hända kan man säga, att en ännu större olycka drabbade detta land genom den unge konungens död, emedan han redan med kraftig hand börjat reda upp de inveck- lade förhållandena i landet. Härtill kommer, att vi hafva varit i saknad af en regulier sjöfartsförbindelse med Spanien, hvilket är en nödvändighet för att kunna med fördel drifva affärer med ett land. Då denna traktat afslutades, fans visserligen på papperet en direkt och regulier ångbåtsförbindelse med Spanien, men den fans icke i verk- ligheten; ty den var hvarken direkt eller regulier. Först för ett år sedan kom en sådan till stånd och blef betryggad, tack vare en större sprit- affär i Karlshamn, hvilken ensam kan förse dessa fartyg med den hufvudsakligaste delen af den last, som erfordras, för att de med fördel skola kunna göra dessa turer. Att förhållandena i Spanien under de senaste åren varit ytterst ogynnsamma, visas bäst deraf, att den spanska importen vid jernförelse mellan åren 1883 och 1884 min- skats med 85 millioner pesetas, och exporten från Spanien med 91 millioner pesetas. Men huru denna export och import än nedgått, så har dock icke för ty *vår* export till Spanien af hufvudartiklarne jern och trä ökats för hvarje år med i medeltal en million kronor. Detta är visserligen icke mycket, men visar dock tydligen, att vi icke gå tillbaka, utan fast mer framåt. I följd deraf kunna vi också hysa ganska stora förhoppningar för framtiden, då våra agenter hunnit vänja sig vid de spanska förhållandena, vid landets språk och dess invånarens skaplynne, samt vi hunnit lära oss att rätt behandla dessa ömtåliga spaniorer. Derfor tror jag för min del, att man gör orätt i att säga, det man i en framtid icke skall kunna räkna på en ganska betydlig utveckling af våra affärer med Spanien.

Reservanterna säga vidare, att, då denna traktat förra gången af- slutades, hade hvarken England eller Finland någon sådan, men att de nu hafva det. Deraf draga reservanterna den slutsatsen, att vi icke böra afsluta en ny traktat. Jag åter tycker, att dessa sak-

förhållanden så mycket snarare borde mana oss att avsluta densamma, på det vi må blifva i tillfälle att konkurrera med dessa nationer, ty blir nu denna traktat afslutad, så blifva vi behandlade i Spanien såsom en af de mest gynnade nationer, men om den åter icke förlänges, så blifva vi behandlade i likhet med de mindre gynnade. Följden häraf blir då den, att vi komma i en vida sämre ställning än vi hade, innan vi 1883 afslutade denna traktat.

Derefter hafva reservanterna sagt, att den tullnedsättning i Spanien, som kommer oss till godo, är obetydlig. Men huru obetydlig denna än är, så hafva dock spaniorerna räknat ut, att denna nedsättning går till större belopp, än vi beviljat dem. Spaniorerna voro därför icke heller synnerligen benägna att avsluta denna traktat 1883, emedan de trodde, att den skulle medföra minskning i deras tullinkomster, och därför afslutade de densamma endast på 4 år, då deremot sjöfarts-traktaten, mot hvilken de icke hade någon invändning att göra, blef afslutad på 10 år.

Sedan komma reservanterna till artikeln sprit och säga, att den traktatsenliga tullindringen å denna artikel icke är af någon egentlig vikt för vårt land, därför att *svensk* sprit icke kan exporteras, utan att det är rysk vara, som frågan här gäller. Jag ber att få påpeka, det Spaniens förbrukning af sprit varit i jemnt stigande under en följd af år. Detta kan man finna äfven deraf, att importen, som år 1885 utgjorde 88 millioner liter 95-procentig sprit, steg år 1886 till icke mindre än 102 millioner liter, deri dock icke inberäknadt hvad som importerades från de spanska kolonierna. Sålunda torde en hvar häraf kunna se, att här gäller frågan icke någon obetydlig affär. Jag tror icke att man bör, såsom reservanterna — om man nemligen vill läsa mellan raderna — motsätta sig denna traktats förlängning för att spaniorerna icke skulle tillsätta vinet med sprit, ty om också hela importen från Sverige af dylik vara skulle upphöra, så blanda de icke mindre sprit i sitt vin därför. Förhållandet är nemligen, att Spanien skulle ändå få sitt behof af sprit fylldt, men från Tyskland. Den spritexport, som nu pågår från Sverige, är, efter hvad man kan finna, ringaktad af reservanterna likasom den till en början var ringaktad äfven af tyskarne. I början skrattade desse åt, att Sverige kunde våga upptaga konkurrensen med en så stor och mäktig stat som Tyskland. Jag ber dock att få uppläsa några rader i en tysk fack-tidning, utgifven för spritindustrien, och genom hvilket uttalande man kan få höra, huru tyskarne nu betrakta denna affär. Artikeln, som är hemtat ur "Zeitschrift für Spiritus industri," af den 17 februari 1887, lyder så här i öfversättning: "Öfverallt, der vi ännu finna afsättning, har den ryska konkurrensen från Hamburg och på senare tid från Karlshamn följt oss, och öfverallt se vi oss allt mera undanträngda, emedan vi icke üro i stånd att hålla lika låga pris.

I synnerhet den nya fabriken i Karlshamn utvecklar en oerhörd verksamhet och skadar vår export nästan mera än till och med hamburger-fabrikerna. Denna fabrik förmår ensam att fylla halfva de spritimporterande ländernas behof, dess filialer sträcka sig till alla de

*Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)*

Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)

förnämsta marknadsplatserna, och dess fartyg uppsöka hvarje hamn, der sprit förbrukas.

Fortsättes detta, kommer den tyska exporten snart att inskränkas till det obetydliga quantum af alldeles särskild god kvalitet, som begäres“.

Man kan häraf finna, huru denna spritexport är ansedd uti Tyskland, ett land, som förut ensamt haft herraväldet öfver spritimporten i Spanien. Förhållandet är äfven, att den fabrik, som finnes i Karlshamn tillika med den dermed i sammanhang stående fatfabriken vid Stilleryd, då den är i full gång sysselsätter icke mindre än 1,000 arbetare, hvilket representerar 300,000 dagsverken om året. Allt detta går förloradt, om denna fabriks verksamhet upphör, och den måste upphöra, om icke traktaten förlänges. Detta är ett faktum, som måste tagas med i beräkningen, då man mot hvarandra väger fördelarne eller nackdelarne af nu ifrågavarande traktat. Man har sagt, att det är ett lokalintresse för Karlshamn, och detta kan väl i viss mån vara sant; men jag frågar, hvaraf består det stora statsintresset, om icke af små lokala intressen? Och då *detta* lokalintresse icke kräver att för dess skull något uppoftas af det stora statsintresset, så synes det mig, att man bör taga det med i beräkningen. Hvad åter beträffar den anmärkning, att denna fabrik skulle vara, såsom man säger, byggd på “lösan sand,” derför att dess råvara skulle fabriceras i Ryssland och icke i Sverige, så må det vara sant, såsom äfven här är nämndt, att man från Sveriges sida gjort försök att få sådan ändring i traktaten, att å svensk fabrik rektificerad sprit skulle anses utgöra svensk tillverkning. Men om spanska regeringen vägrade att ingå härpå, så vore det väl derför, att finansministern icke vågade framlägga något ändringsförslag i denna traktat för spanska riksförsamlingen. Den spanska regeringen har nemligen fått generellt bemyndigande på 5 år och derefter intill 1 år efter uppsägning att förlänga de handelstraktater, som cortes beslutit och som utlöpa år 1887, men om några förändringar i traktaten med Sverige skulle föreslås, så kunde de mötas af den invändning, att Sveriges export till Spanien är vida större, än den export Spanien någonsin skulle kunna få till Sverige. Det var vinodlarnes intresse, som gjorde sig gällande vid traktatens afslutande, derför att spritfabriken i Karlshamn skulle blifva en konkurrent med tyskarne, hvilka förut ensamma beherskat denna marknad. Derigenom skulle Spanien få spriten billigare, och af denna anledning önskade de att få traktaten förnyad. Så länge dessa intressen äro kvar, kunna vi vara säkra på, att spanionerna icke tolka traktaten så, att i Ryssland tillverkad vara icke skulle efter rektificering här få utgå såsom svensk. Dessutom är det ett misstag att, såsom reservanterna här säga, tyskarne måste visa, att deras vara produceras af tyskt bränvin. Detta är icke förhållandet, ty hamburger-fabrikanterna, som exportera mycket sprit, begagna äfven de till stor del rysk vara, hvilken sedan sändes ut till Spanien under skydd af den tyska handelstraktaten.

Man har visserligen sagt, att något svenskt bränvin hittills icke kunnat med fördel exporteras till Spanien. Detta är så till vida sant, att man icke under de senare åren i anseende till de tryckta priserna

i Ryssland kunnat exportera svensk vara, därför att detta skulle hafva medfört förlust för producenterna. Men såsom priserna stälde sig år 1883 kunde man med fördel exportera svensk vara i stället för rysk. Det är ju därför icke någon omöjlighet att, så snart de abnorma förhållandena upphöra, man å nyo skall kunna exportera svensk vara med någon fördel och, om jag icke är allt för illa underrättad, har priset på sprit i Spanien i dessa dagar höjt sig högst betydligt, hvadan svensk vara må hända redan nu kan exporteras dit. Ett faktum är, att vi för närvarande hafva i landet ett öfverskott af 10 millioner liter bränvin, hvilket man icke kan blifva af med här. Vi måste därför exportera detta öfverskott, och det kan icke gerna gå för sig till någon annan stat än Spanien, som medgifver oss en betydlig tull-lindring vid import af denna vara, så länge nemligen vår traktat med detta land eger bestånd, ty om den upphör att gälla och vi sedan dit exportera denna qvantitet af 10 millioner liter, uppgår tuldifferensen till 100,000 kronor.

*Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)*

Bränvinsproducenterna skulle således förlora dessa 100,000 kronor, som skulle komma spaniorerna till godo i stället för de svenska jordbrukare, som producerat bränvinet.

I fråga om den minskning i inkomster, som skulle drabba det svenska statsverket, i fall traktaten antages, ber jag få nämna, att denna minskning år 1883 af Kongl. Maj:t beräknades till ett belopp af 320,000 kronor. Enligt de beräkningar, som gjorts i utskottet, visar sig dock, att verkliga minskningen icke uppgått till mer än 90,000 kronor. Då man år 1883 sade, att ett belopp af 320,000 kronor i detta afseende icke spelade så stor roll, att man därför behöfver förkasta traktaten, så hoppas jag att en tredjedel af detta belopp nu icke heller skall spela så stor roll, att man för den skull förkastar traktaten. Reservanterna hafva visserligen, genom att åberopa förhållandena år 1882, kommit till en vida högre siffra, men af utskottet har visats, att det är origtigt att lägga förhållandena för nämnda år till grund för dessa beräkningar. Det rådde nemligen under detta år exceptiöna förhållanden, som gjorde att vår import af vin var vida större än vare sig förut eller efteråt.

Så kommer jag till den kanske svåraste anmärkningen, som man gjort mot traktaten, nemligen den att, om densamma förlängdes, vi skulle blifva förhindrade att förhöja tullen på en del lyxartiklar. Men der vid lag ber jag få erinra, att det väl icke kan ligga i statens intresse att förhöja denna tull, om tullförhöjningen skulle medföra en vida större förlust för staten i annan form, och detta skulle blifva fallet, om man anser att traktaten i andra afseenden är gagnelig, men att den bör uppoffras för principen af tull på lyxartiklar så mycket som möjligt. Dessutom vill jag påpeka, att tullen på vin, som här är den egentliga lyxartikeln, icke skulle komma att höjas med större belopp än cirka 10 öre på flaskan. Principen om höjning af tullen på lyxartiklar skulle således i detta fall icke vara af någon afsevärd praktisk betydelse, och därför kunna vi lugnt lemna den saken å sido. Det är den franska handelstraktaten, som gör att vi icke kunna få större förhöjning.

*Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)*

Vidare säga reservanterna, att, om det endast vore fråga om att lemna Spanien de detta land i traktaten tillförsäkrade fördelar, så vore det icke så farligt. Men man öppnar genom denna traktat landet för alla andra stater, hvilka fördragsenligt skola behandlas såsom de "mest gynnade nationer". Af detta resonnement skulle jag icke kunna draga annan slutsats, än att man borde uppsäga traktaterna med dessa mest gynnade nationer, men deremot icke underlåta att förnya traktaten med Spanien, då vi hafva nytta af traktaten med *detta* land.

Vidare framhålles, att förnyandet af traktaten skulle lända till skada för nykterheten och för vår bränvinslagstiftning, därför att på grund af denna traktat få mot låg tull importeras viner, som innehålla ända till 21 procent alkohol. Jag vill dervid erinra derom, att det är en enorm skilnad mellan 21-procentigt vin och 46-procentigt bränvin, hvilket senare här i allmänhet konsumeras. De personer, som dricka bränvin, skola helt säkert betacka sig, om man i stället för 46-procentigt bränvin bjuder dem på 21-procentigt. Deras smak är sådan, att de icke erkänna det 21-procentiga för bränvin, och därför behöfver man icke frukta för att de vid sidan af eller utöfver det vanliga qvantum skola förtära äfven 21-procentigt bränvin eller att det 21-procentiga skall uttränga det 46-procentiga. Men skulle förhållandet blifva sådant, kan det icke annat än vara en stor vinst för nykterheten. Ty det är en känd sak, att ju starkare bränvinet är, dess skadligare äro dess verkningar, och ju hastigare utvecklar det sina skadliga följder. Jag tror därför att nykterhetsvännerna kunna vara fullkomligt lugna äfvensom de, som äro rädda för att de spanska vinerna skola ersätta det svenska bränvinet och derigenom en minskning i bränvinsinkomsten komma att ega rum. På senare tid har man talat om lämpligheten utaf att pålägga dessa spanska viner en konsumtionsskatt. Men detta kan man icke göra, om traktaten förlänges, därför att den innehåller bestämdt förbud deremot. Det är sant, att man i franska traktaten förbisett att göra ett sådant förbud, emedan man förlitat sig på vår heder, men ett faktum är, att då Frankrike afslöt sin traktat, var det för att få in sina viner hit billigt. Genom att lägga en konsumtionsskatt på dessa viner bryta vi således med det aftal vi gjort med Frankrike, och jag vill se den regering, som skulle tillåta att något sådant skedde, så länge franska traktaten varar.

I fråga om jern är anmärkt, att den spanska traktaten skulle hindra att lägga tull på oarbetadt jern. Den saken är tvistig. Äfven om vi skulle komma derhän att besluta tull på oarbetadt jern, skulle enligt mitt förmenande traktaten icke lägga något hinder i vägen därför, ty i tulltaxan och grufvestadgan räknas icke jern till metaller, och det kan sålunda icke hänföras till rubriken: "metaller; andra slag." Dessutom tror jag icke att, så länge franska traktaten, hvilken förbjuder tull på maskiner, räcker, det kan blifva tal om att lägga tull på jern. Bevillningsutskottet har nemligen från ett trettiotal jernindustriidkare, bland dem de förnämsta i vårt land, emottagit en skrifvelse, hvori förklaras att, om tull lägges på jern, men ej på maskiner och redskap, blifva deras affärer ruinerade. Kan man då tänka sig

att man skulle vilja lägga tull på denna råvara, hvarigenom hela vår jernförädlingsindustri skulle ruineras? Jag kan icke tro, det traktatens motståndare, som just vilja gynna de svenska näringarne, kunna vara med om något sådant.

Jag har nu bemött de anmärkningar, som framstälts mot traktaten. Jag har icke vidare att tillägga, än att jag anser den ökning i vår export på Spanien, som under senaste åren, trots ogynnsamma förhållanden, egt rum, bevisa, att Spanien är för oss en afsättningsort, som är att taga vara på, och att man kan hysa förhoppning om att denna marknad skall utvidgas och blifva till fördel för oss, sedan vi der fått fast fot och regelbundna sjöfartsförbindelser. De enda skäl, som tala mot traktaten, äro frågan om högre tull på lyxartiklar och nykterhetsintresset; men om man vill lugnt öfverväga saken, skall man deri icke finna tillräcklig anledning att rösta mot densamma. Jag skall anhålla om bifall till utskottets förslag.

Häruti instämde herrar *Hammarberg, Hay, Thestrup, Sjöcrona, Thomasson, Dahl, Lagerberg, Larsson* i Tullus, *Neiglick, Markstedt, Sahlström, Dieden, Collander, Elowson* och *Lund*.

Herr Redelius yttrade: Trots de talrika instämmanden, som hördes efter den föregående talarens anförande, ber jag få yttra mig i rakt motsatt riktning. Jag skall därför strax nämna, att jag röstar afslag på det föreliggande betänkandet, och jag skall i största korthet angifva skälen för detta mitt votum.

Jag är icke fackman eller affärsman, men det har från alla sidor erkänts, att den ifrågavarande traktaten medför förlust för statsverket, och huru denna förlust räknas, om högt eller lågt, har man dock kommit till en siffra af minst 90,000 kronor. Då hade man åtminstone väntat, att vi för denna förlust skulle få någon motsvarande fördel, men fördelarne äro i detta fall så obetydliga, att ingen kan hålla derpå. De finnas hufvudsakligen blott i en enda punkt, som framhållits af den siste talaren såsom synnerligen fördelaktig och talande för traktatens förlängning, nemligen den som rör spriten från Karlshamn eller rättare sagdt spriten från Ryssland till Spanien via Karlshamn. Denna spelar en stor roll i frågan, det hafva vi redan förnummit, men för min del skulle jag helst se den vara helt och hållet borta ur denna fråga, så att man sluppe röra dervid, ty jag tror icke den länder Sverige till någon heder. Den är dessutom en enskild sak, och jag hyser för öfrigt starka tvifvel, huru vida det är riktigt att låta en utländsk vara härifrån utgå under namn af svensk. Man har just i detta afseende gent emot ett annat land tagit illa vid sig, och detta icke utan skäl, att främmande varor der undergått en liten behandling och sedermera utförts såsom inhemsk vara. Om jag undantager artikeln sprit, återstår, såsom synes af tabellerna till utskottets betänkande, en högst ringa fördel för oss. Men om likväl denna konvention med Spanien vore grundad på full reciprocitet, hvilket nu icke är fallet, skulle jag icke hafva mycket att invända huremot, ty då kunde ju tänkas, att i en framtid svenska alster och

*Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)*

Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)

produkter i Spanien kunde vinna en afsättning af den betydighet, att den kunde uppväga de nuvarande förlusterna, hvadan man då icke hade något att beklaga sig öfver. Men — och detta är ett stort men — det finnes emellan andra länder och Sverige en mängd vänskaps- och handelstraktater, som innehålla den klausulen, att vederbörande land skall behandlas såsom den mest gynnade nation. Detta förorsakar, att om vi ingått traktat med Spanien att taga emot dess varor för lägre tullavgifter, så få vi också på samma vilkor taga emot dessa varor från alla andra länder, och denna omständighet synes mig högst betänkelig. Vi få därför från andra länder, på grund af dessa tvenne traktater med Frankrike och Spanien, en hel del varor. Bland dem finna vi förnämligast sådana, som efter vanligt språkbruk kallas för lyxartiklar. Jag har hört, och till och med föregående talaren erkände, att dessa saker skulle efter allmänna meningens här i landet draga något högre tullsatser och icke något mindre än de öfriga artiklarne. Ja, det har gått en strömning genom folket att höja tullen på sådana artiklar, ehuru väl man nu håller den låg. Jag ber få betona, att de, som komma att med majoritetens magt afgöra frågan, så att traktaten förlänges, de hafva derigenom åstadkommit, att lyxartiklar införas från en hel mängd riken och länder för mycket låga tullar. För min del vill jag icke vara med om ett sådant arrangement och därför motsätter jag mig också traktatens förlängning.

Såsom vi se af traktaten, är jern en artikel, som är belagd med tull i Spanien, under det att det hit till Sverige får införas tullfritt, hvaraf följderna också blir, att sådant kommer att från andra länder hit införas. Dertill bör läggas det, som, enligt min tanke, är viktigare, nemligen att man binder sina händer i fråga om tullagstiftningen under hela den tid, traktaten skall gälla. Det kan ju hända, att detta också är meningens, och om jag fattade föregående talaren rätt, syntes han mena det. Han sade nemligen, att Riksdagen redan hade sina händer bundna. Men om jag läst rätt och förstått saken rätt, synes mig, att den spanska handelstraktaten blir något svårare än den franska. Om man, för att begagna en liknelse, har *en* hand bunden, finner jag icke något skäl att därför också låta binda den andra, ty vore man blott bunden med ett band, skulle man kunna hoppas att lättare blifva fri, än om man vore bunden med ännu ett. Möjligheten häraf synes mig tala för afslag i detta fall.

Sedermera finnes det också härför en ytterligare omständighet. Det har talats om nykterheten. Jag skulle också vilja tala om moralen, därför att traktatens antagande komme att hafva medelbar inverkan på förhållandena i vårt eget land. Det är ju helt naturligt. Men återverkan deraf vore af den beskaffenhet, att jag anser den vara mycket menligare för moralen än för nykterheten. Den förra skulle nemligen gå i den vägen, att den befördrade införseln af utländsk sprit till men för den inhemska sprithandteringen. Jag ber, att ingen må uppfatta detta så, som jag skulle tala till förmån för denna handtering eller dess användande. Men om man nu skall förtära sprit, så böra vi väl hellre förtära den af svensk fabrikation, än hemta den

utifrån, ty sådant skulle ju medföra förlust. Jag menar också att genom införseln af utländska sprithaltiga viner dessa komma att användas i större mängd än eljest. Genom den omnämnda artikeln 5 i traktaten, som talar om att man icke får tillägga några afgifter af något slag öfver traktatens bestämmelser, hållas dessa sprithaltiga viner så nere i priset, att de komma att få en allt större och större användning, hvilket verkar till men för nykterheten och den svenska sprittillverkningen. Hvad beträffar de svenska sprittillverkarnes behållning å nederlagen, hvarom ordades, så vill jag med anledning häraf fråga den föregående talaren, huru det kommer sig att de icke alla redan hafva utfört det nämnda quantum, ty det är ju inga andra bestämmelser, som skola träda i kraft genom traktatens förlängning än de, som nu äro gällande, och skulle de kunna utföra efter förlängningen skulle det ju gått lika bra före. Jag tror således, att det är sanning i den förste talarens påstående, att det ingalunda finnes någon utsigt för utförelse af svensk sprit, emedan den ställer sig dyrare än den utländska. Det har sagts, att traktatens bestämmelse om importvarans egenskap af svensk produkt ej skulle hafva någon inverkan i detta fall. Men jag menar, då jag nämnde moralen, att det ser mig ut, som om det skulle skada moralen, att gifva ett annat namn åt en vara än som med full rätt kan sägas komma densamma till del, — och det gör det just vid den förut vidrörda punkten om den ryska spriten. Jag tror icke att det är fullt moraliskt försvarligt eller rätt att, då mau ingår en traktat med en främmande makt och säger, att den ingås för att man skall lättare kunna få importera svensk vara, sedan traktaten blifvit sluten, komma med en utländsk vara och säga: "denna vara är svensk." Jag vill åtminstone för min del icke vara med om ett sådant arrangement, och det är därför, som jag yrkar afslag å utskottets förslag samt hemställer, att traktaten icke måtte förnyas.

*Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)*

Herrar *Månsson, Larsson* i Mörtlösa, *Tufvesson* och *Åkerlund* förenade sig med herr *Redelius*.

Herr *Anderson* i Tenhult: Herr talman! Utan att fästa mig vid att inga reservationer framkommit af ledamöterna inom bevillningsutskottet från denna kammare i den föreliggande frågan, får jag likväl förklara, att jag för min del icke kan vara med om att fatta ett beslut, som skulle hindra under flera år kommande Riksdagar att handla i en fråga af den viktiga beskaffenhet som den ifrågavarande. Och då jag för min del icke vill upptaga kammarens tid, skall jag endast anhålla att få förena mig med dem, som yrkat afslag på utskottets betänkande.

Herr *Jansson* i Krakerud: Herr talman! Om det hade varit fråga om att upprätta en ny traktat med Spanien, skulle jag varit tveksam om, huru jag skulle afgifvit min röst. Men då det endast gäller att förnya en gammal traktat, som, man må resonnera huru

Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)

som helst, varit till vårt lands fördel, så är hvarje tvekan bortfallen. Jag skall gerna instämma deri, att vi ännu icke haft någon så stor fördel af spanska traktaten. Men då bör man också erinra sig, att den icke är mer än fyra år gammal, och således borde man icke hafva så stora anspråk på densamma; och man borde då kunna ena sig om, att den icke kunnat medföra så stora fördelar. När jag tänker på det svenska folkets tröghet, så står det för mig temligen klart, att vårt folk icke under den korta tiden af fyra år skulle kunnat hinna att verka så mycket under den tiden; och då man får upplysning från åtskilliga håll, att det finnes många affärsmän, som hafva sina agenter ute i Spanien för att träffa aftal om handelsförbindelser, så förefaller det mig oklokt, om man nu skulle afbryta hela denna affärsverksamhet, så att köpmännen skulle förlora alla sina omkostnader, hvarigenom man skulle åstadkomma förluster för dem och rubbningar i affärslifvet. Jag kan för min del icke vara med om något sådant, och detta har bestämt mig för att yrka bifall till Kongl. Maj:ts och utskottets förslag.

Det var en talare på smålandsbänken, som nämnde, att man "binder händerna" på sig genom antagande af denna traktat. Ja — det beror på huru man betraktar saken. Om man gör upp ett kontrakt med en person, binder man väl icke händerna på sig sjelf, utan man träffar en öfverenskommelse. Och så är det också med en handelstraktat. Om man kommer öfverens om en sådan, binder man väl icke händerna på sig sjelf, utan man bereder sig, efter mitt förmenande, fördelar gent emot de eftergifter, som man ikläder sig, så att säga, att man binder händerna på sig och icke på motparten, förefaller mig ganska tve tydigt.

Jag skall emellertid, som sagdt, sluta mig till utskottets förslag.

Herr Lönegren: Herr talman! De skäl, som föranledde mig att för fyra år sedan uppträda emot antagandet af den nuvarande handelstraktaten med Spanien — dessa skäl ega ännu för mig sin giltighet. Jag är af principiella skäl emot alla tarifftraktater, och jag kan omöjligen komma ifrån den uppfattningen, att det är oklokt af ett land att för en längre följd af år afhända sig sin sjelfbestämmelserätt i afseende på den ekonomiska lagstiftningen — här dispositionen öfver afgiftsbeloppen i vår tulltaxa; — ty förhållanden kunna ju ovilkorligen inträffa, som göra ändringar i tulltaxans bestämmelser både af nödvändighet och rättvisa påkallade, med hänsyn till statens behof af ökade inkomster, industriens kraf eller af andra orsaker; och då bjuder klokheten, att man icke binder sig på förhand.

Jag erkänner gerna, att *förlängningen* i år af traktaten med Spanien ingalunda är egnad att så mycket uppkalla mig till motstånd som *ingäendet* af denna traktat år 1883. Och jag erkänner tillika, att man med fog kan säga, att verkningarna af en traktat icke så fort kunna framträda som på endast 4 år; den kommersiella utvecklingen kan icke ögonblickligen gå för sig, ty den liksom allt annat fordrar sin tid. Jag vill också medgifva att denna traktat ej innebär så stora vådor eller inger mig samma betänkligheter som traktaten

med Frankrike; ty den spanska traktaten berör egentligen ingen svensk industri, med undantag af en enda, hvartill kommer att den går till ända samtidigt med traktaten med Frankrike, eller den 1 febr. 1892, och man kan måhända hoppas, att man då skall på en gång kunna komma ifrån den båda.

*Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)*

Antagandet eller förkastandet af traktaten är i viss mån endast en penningefråga och det gäller då att se till, om de fördelar, som vi genom traktaten kunna vinna, böra betinga så högt pris som det bestämda d. v. s. den uppoffring i tullinkomst, som traktatens antagande medför; men det bör dock icke af mig och mina liktänkande lemnas ur sigte, att ju flere traktatsband af detta slag vi få på oss och ju längre dessa ega gällande kraft, desto svårare torde det i en framtid blifva att komma ifrån dem, att blifva dem qvitt.

Den utredning angående våra affärsförhållanden till Spanien, som innehålles i Kongl. Maj:ts proposition samt i bevillningsutskottets betänkande, visar oss, så vidt jag förstår, ganska tydligt, att våra affärsförbindelser med detta land icke under traktatstiden tagit synnerlig fart — jag lemnar ur räkningen den mycket omtalade spritexporten från Karlshamn — och jag tror derfor icke heller, att man kan skatta vinsten af traktaten särdeles högt. Af utredningen för fyra år sedan framgick, att vår export till Spanien hufvudsakligen utgjordes af trävaror, men att denna export dock icke uppgick till mer än 3 procent af hela vår utförsel af detta varuslag, äfvensom att *hela* vår export till Spanien ej uppgick i värde till mer än 1½ procent af landets totalexport; och att döma af de vidfogade tabellerna har någon egentlig tillväxt eller förbättring härutinnan icke under traktatstiden inträdt.

Uppoffringen å vår sida i nedsatta tullinkomster beräknades af Kongl. Maj:t år 1883 till 320,000 kronor. Bevillningsutskottet har visserligen nu uppgjort en annan uträkning, grundande sig på inträffade förhållanden, och kommit till ett mindre belopp; men för min del anser jag att Kongl. Maj:ts beräkning var fullkomligt riktig. Orsaken hvarför bevillningsutskottet kommit till ett lägre belopp är den ökade importen af vin; men att komma till något bestämdt resultat är omöjligt, då man ej har reda på alkoholhalten, öfver eller under 15 procent, af det vin, som efter traktatens ingående importerats. Jag vill tillägga, att jag omöjligen kan högt skatta eller såsom en vinst för landet anse den förökning i tullinkomster, som uppstår genom en ökad import af lyxvaror; jag tror tvärt om att en klok tullpolitik bör snarare gå ut på att genom höjning i tullen minska en onödig import än att genom nedsättning i tullafgiften öka den.

I afseende på tullnedsättningen beder jag att få yttra några ord. Genom traktaten med Frankrike bestämdes tullen på vin af till och med 15 procent alkoholhalt till 16½ öre per liter plus ett öre per butelj för allt det vin, som kom in på glas. Genom 1883 års handelstraktat med Spanien, som egentligen endast bör hafva intresse för de starkare vinerna, d. v. s. sådana, som innehålla öfver 15 procent alkohol, nedsattes tullen för allt vin intill 20 procent till 15 öre per liter, och detta gälde, som vi veta, hela importen, således omkring

*Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)*

3 millioner liter om året, och måste således inverka ganska betydligt. I afseende på öfriga nedsättningar får jag upplysa, att tullen på russin nedsattes med 44 procent, tullen på starkare viner på fat med 50 procent och på buteljer med 77 procent, tullen på apelsiner, citroner och vindrufvor med 60 procent och tullen på korkar med ända till 80 procent. Med ett undantag äro alla dessa artiklar sådana, som kunna hänföras till lyxvaror och således företrädesvis lämpliga föremål för tullbeskattning. Tullnedsättningarna åter i den spanska tulltariffen till förmån för vår export hafva varit mycket mindre. Våra exportartiklar till Spanien äro hufvudsakligen trävaror och jern, således nödvändighetsvaror och råvaror eller halfabrikat. Införselstullen i Spanien på dessa nedsattes: på oarbetadt trä med 25 procent, men den svenska exporten deraf har dock stigit ganska ringa. Tullen på arbetade trävaror, inclusive tändstickor, nedsattes med 6 procent, och man lofvade sig mycken framgång för denna vara. Men resultatet har ingalunda motsvarat förhoppningarne; exporten af arbetade trävaror till Spanien uppgick under första året efter traktatens antagande till något öfver 17,000 kronors värde, men har sedermera alltmåra sjunkit och uppgick för år 1886 till endast 2,035 kronor. Tullen på jern nedsattes med respektive 13, 17 och 18 procent; och på en artikel, nemligen smältstycken, fick man verkligen en stor tullnedsättning ända till 60 procent; och man trodde och förespeglade sig att detta skulle verka en betydlig export, till stor nytta för vår tynande jernindustri. Men hvad hände? Jo, export af smältstycken till Spanien har endast under ett år — nemligen 1884 — förekommit och uppgick då till ett värde af 29,863 kronor: de sista åren visa ingen export deraf. Likaså medgafs nedsättning i tullen på öl med 17 procent och på smör med 6 procent, men någon verkan deraf har icke försports. De gällande tullsatserna i Spanien å våra exportartiklar äro, äfven efter nedsättningarne, så höga, att de utgöra en betydlig procent på varornas värde och måste därför verka hämmande på afsättningen till detta land.

I afseende på tullnedsättningarna i vår tariff på apelsiner, citroner och vindrufvor är det dessutom att märka, att dessa begärts och medgifvits, ehuru Spanien icke kan hafva någon synnerlig fördel deraf. Apelsiner och citroner hitföras hufvudsakligen från Messina och vindrufvor från Portugal. Af kommerskollegii berättelser inhemtas att år 1884 införseln till Sverige af apelsiner utgjort 534,578 kilogram, deraf från Spanien endast 6,724 kilogram; af citroner utgjorde den totala importen 78,562 kilogram, hvaraf från Spanien blott 7,270 kilogram, af vindrufvor 50,680, deraf från Spanien 2,038. Fördelen af tullnedsättning är sålunda medgifven utan att det land med hvilket vi kontraherat haft någon vinst deraf. Annorlunda är det, det må erkännas, med russin och vin: af vår import af förstnämnda varuslag inkommer från Spanien omkring 50 procent: af viner 20 à 25 procent.

I afseende på vintullen tror jag att inga olika meningar finnas derom. att den tull af 10 öre per butelj, som nu är bestämd — för allt vin af till och med 21 procent alkoholhalt, vinerna må vara huru dyra som helst — är orimligt låg, isynnerhet för en vara som denna, hvilken ju, såsom hvar och en måste erkänna, är en lyxartikel

som hufvudsakligen konsumeras af de mera bemedlade klasserna, och som således därför ännu mer lämpar sig väl för beskattning. Denna tullsats är ännu mera orimlig, om man sätter den i jmförelse med de höga tillverknings- och försäljningsafgifterna för bränvin, de mindre bemedlades motsvarande njutningsmedel. Jag medger att någon fullständig rättelse härutinnan icke kan ega rum, så länge traktaten med Frankrike ännu gäller; men vi kunna alltid komma till något resultat; vi kunna höja tullen på de svagare vinerna med 10 procent, således till 16½ öre per liter och på de starkare vinerna till det dubbla beloppet och ännu högre, ty der vid lag är ingenting bestämdt i traktaten. Detta vore dock något och utan tvifvel en rättvisa, då som vi veta alkoholhalten ligger till grund för tullbeskattningen å viner.

Af hvad jag nu anfört framgår, att jag icke känner mig synnerligen benägen för förlängning af denna tarifftraktat; och jag erkänner att den bearbetning af den allmänna opinionen i denna fråga, som under den senare tiden egt rum genom adresser, petitioner, förespeglingar och löften ingalunda gjort mig mera benägen därför. Jag kommer, herr talman, att rösta för afslag.

Med herr Lönegren instämde herrar *Swarthing, Eklund, Carlsson* i Fogelhem, *Sjöberg* i Bodaryd, *Petersson* i Eksebo, *Bondeson, Metzén, Andersson* i Hakarp, *Petersson* i Hamra, *Ekeborgh, Jakobson, Anderson* i Himmelsby, *Mallmin, Eliasson, Larsson* i Upsala, *Oléhn, Larsson* i Fole, *Johansson* i Esset, *Svenson* i Bossgården, *Larson* i Slättäng, *Dahlgren, Odell, Bergendahl, Anderson* i Skeenda, *Pettersson* i Tjärsta, *Forsselius* och *Andersson* i Lyckorna.

Herr Fredholm i Stockholm: Herr talman! Den siste talaren började sitt anförande dermed, att han hyste principiella betänkligheter mot alla slags tarifftraktater, och det är ju onekligt, att de ur vissa synpunkter kunna medföra ganska beaktansvärda olägenheter. Men man får å andra sidan icke förbise, att de äfven äro förenade med vissa fördelar. Det är nog sant att det är bättre för ett land att ingå sådana traktater, som utan tariffbestämmelser bevilja detta land en ställning som den mest gynnade nation. Men när man icke kan få detta, finnes i vissa fall ingen annan utväg än att ingå på en tarifftraktat. Och för hvar och en som erkänner, att stadga i tulllagstiftningen är af största vikt och betydelse för näringslivet, för honom äro ur den synpunkten tarifftraktater icke förknippade med endast olägenheter utan medföra ock afsevärda fördelar, förnämligast den, att man undviker olägenheten af att få tulltaxan underkastad täta ändringar.

Men oafsedt hvilken principiel uppfattning man än må hafva om tarifftraktater, deras olägenheter och fördelar, så är det dock ett faktum, väl värdt att uppmärksammas, att det icke endast äro vi, som ingått på sådana traktater, utan sådana hafva ingåtts — för att nu endast hålla oss till Spanien — af de allra flesta handelsidkande nationer.

Den siste talaren medgaf ju också, att han ur praktisk synpunkt

*Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)*

Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)

icke hade så synnerligen stora skäl att nu vara missnöjd med den spanska traktaten; åtminstone äro hans betänkligheter i det fallet mycket mindre nu, än hvad förhållandet var då denna traktat afslöts 1883. Och det bör icke förvåna någon att så är förhållandet, då man år 1883 till ledning för omdömet saknade all erfarenhet om huru traktaten skulle komma att verka. Men nu åter måste uppfattningen gestalta sig annorlunda, då man har en fyraårig erfarenhet af traktatens verkan, hvarigenom ådagalagts, att inga olägenheter varit en följd af denna traktat, och att, om också vissa fördelar icke varit så stora, som man gjort sig förhoppning om 1883, de dock varit och äro ganska afsevärda.

Den siste talaren ville icke erkänna att traktaten hade medfört så synnerligen stora fördelar för oss. Han höll sig dervid endast till våra förnämsta exportartiklar nemligen jern och trävaror. Med afseende på dessa ber jag dock få göra den ärade talaren uppmärksam på, att under de tre år, som efterföljt traktaten, jemförda med de tre år, som föregingo densamma, har vår trävaruexport till Spanien i afseende på *quantiteten* ökats med omkring 50 procent. Jag nämner med flit *quantiteten*; ty att beräkna en export efter varuvärdet, torde väl icke vara fullt egentligt, då prisen äro beroende på vexlande konjunkturer. Sammalunda har, ehuru i mindre grad, varit förhållandet med öfriga våra förnämsta exportartiklar. Med afseende åter på vår export i sin helhet vill jag emellertid fästa uppmärksamheten på att vi under de sista åren fått åtskilliga nya svenska industrialster införda på den spanska marknaden. Särskildt skulle jag deribland vilja framhålla trämassa, som i Spanien synes vara på väg att vinna god afsättning.

Hvad importen beträffar så har denna deremot icke synnerligen mycket ändrat sig. Herrarne kunna se i bevillningsutskottets betänkande, sid. 6, huru dermed förhåller sig; på vissa alster har en ökning uppstått, på vissa åter en minskning; det väger ungefär jemt. Men den ökning i importen, som uppstått, har icke, såsom man varit angelägen att framhålla, endast varit på vin utan äfven på feta oljor, hvari äfven ingår olivolja. Och då denna bland annat användes till inläggande af fisk, som på senare åren blifvit föremål för en svensk industri, så kan man väl icke med skäl säga, att importen endast hänfört sig till lyxartiklar.

Beträffande särskildt hvad den talare, som först hade ordet, yttrade och herr Redelius upprepade och som nu äfven af den siste talaren blifvit påstådt, nemligen att det skulle vara, på sätt den förstnämnde uttryckte sig, en "örimlighet" att binda våra händer genom en tarifftraktat, så att vi icke kunde höja tullen på så beskaffade lyxartiklar som apelsiner, citroner och russin, så ber jag få anmärka, att de på dessa artiklar i spanska handelstraktaten bestämda tullsatser i det allra närmaste äro desamma, som i landet varit gällande alltifrån år 1826 till och med år 1871. Hålla vi oss exempelvis endast till apelsiner, så utgjorde tullen på dem åren 1826—1835 kronor 1,50 på hundralet och sedermera, från år 1842 till och med 1857, fyra och ett halft öre per skålpund, i begge fallen motsvarande omkring tio

öre per kilogram. År 1871 höjdes af statsfinansiella skäl tullen på så väl apelsiner som de andra nämnda fruktsorterna och blef ej återförd till sitt ursprungliga belopp förr än genom spanska traktaten.

Men härtill kommer en annan omständighet och det är, att tullen å dessa artiklar är oerhördt hög, exempelvis på apelsiner 100 procent af varans värde och å de öfriga mellan 70 å 100 procent och derutöfver af varuvärdet. Herrarne kunna mycket väl förstå, hvilka svårigheter det under sådana förhållanden skulle möta för de svenska underhandlarna att vid traktatens uppgörande utverka sig några fördelar af det främmande landet, då vi å ena sidan ville och vilja å detta lands exportartiklar bestämman en införselstull i vissa fall till mer än 100 procent af varuvärdet, och å andra sidan samtidigt göra anspråk på att få tullen nedprutad å de varor, som vi införa till Spanien. Att detta emellertid lyckades måste erkännas och har äfven från andra länder blifvit erkänt såsom bevis på god förmåga att underhandla. För öfrigt, om också tullnedsättningen i Spanien å svenska exportartiklar icke är så stor, som vi önska, så är den i alla fall fullt lika stor med de lindringar, som medgifvits andra länder, med hvilka vi å den spanska marknaden konkurrera och hvilka äfven ingått handelstraktater med Spanien.

Att vi icke, såsom det förespeglades, kunna bringa till stånd en nämnvärd export till Spanien af öl och smör äfvensom af landtbruksmaskiner, har väl egentligen sin orsak deri, att vi hittills saknat regulier ångbåtsförbindelse med Spanien. Och dessutom är det ju helt naturligt, hvilket äfven af den siste talaren framhölls, att en export af dessa artiklar icke på en gång, just som vi fingo traktaten, kunnat uppstå, äfven om vi då haft regulier samfärdsel. Artiklar så beskaffade som de nämnda, måste, för att vinna afsättning på främmande marknad, der så småningom inarbetas; ty de kunna ej vinna förtroende förr än efter upprepade försök. Lägga vi dertill irreguliera transportförbindelser, som omöjliggöra hvarje noggrann kalkyl med afseende på varans ankomst till och pris på afsättningsorten, så är det lätt att förstå, att vår export till Spanien af industriprodukter hänförliga till fabriksverksamheten ej kunnat under dessa fyra år bringas framåt i någon afsevärd grad. Men genom den nyligen åvägabragta spritexporten till Spanien bör man kunna hafva grundad anledning förmoda, att kommunikationsförhållandena för framtiden skola gestalta sig förmånligare, då denna spritexport nödvändiggör en regulier sjökommunikation de begge länderna emellan och tillfälle derigenom beredes äfven andra svenska industrialster att i Spanien söka sin marknad.

Då vi i dessa tryckta tider äro hindrade från att införa våra alster till andra länder, exempelvis till Ryssland, bör det för oss vara så mycket angelägnare, att vi söka bereda oss en marknad i de länder, som icke stänga sina portar för oss, och ur denna synpunkt vore det synnerligen önskvärdt, om traktaten förnyades. Jag vill dermed icke hafva förespeglat några stora resultat af traktatens förnyande, ty dessa bero på enskildes företagsamhet. Det är icke Riksdagen som skall realisera frukterna af traktaten, utan de personer,

*Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)*

*Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)*

som på grund af nödvändighet, insigt, lust och håg vilja försöka att i Spanien skapa en marknad för svenska produkter och derigenom bereda sig fördelar, som de annars ej kunna vinna. Men när så förhåller sig förefaller det mig, som vore det svenska Riksdagens skylldighet att icke genom traktatens afslående afskåra möjligheten för svensk företagsamhet att göra sig gällande, om den kan, i all synnerhet då det icke är förenadt med några olägenheter för det allmänna att förnya densamma. Ty att traktatens förnyande icke skall medföra några olägenheter för svenska staten, det kan man tryggt påstå på grund af den erfarenhet som blifvit vunnit från de fyra år traktaten existerat, och nu är det ju icke fråga om att förlänga den på stort längre tid.

Herr Redelius har påstått, att det från alla håll erkännes, att spanska traktaten medfört förlust för landet. Jag vill då billigtvis fråga: hvori består då denna förlust? Att en minskning i tullinkomsterna egt rum, det må vara sant. Men hvad statsverket i detta fall förlorat, det ligger ju dock kvar i svenska folkets fickor. Jag kan därför icke förstå att svenska folket gjort någon förlust på att icke staten i tullmedel uttagit skatt till samma belopp som förut. Då traktaten år 1883 antogs, funnos många flera skäl till tvekan, än som nu äro för handen. Detta oakadt fattade dock Riksdagen då efter en grundlig debatt, som föregick frågans afgörande, sitt beslut att ingå på traktaten med Spanien med 207 röster emot 79.

Deraf borde man efter alla sannolikhetsskäl kunna draga den slutsats, att majoriteten nu icke skall blifva mindre, sedan det under tiden visat sig, att traktaten icke medfört de olägenheter, som man före dess antagande förespådde och då kunde befara. All den tvekan som förut rådde, då traktaten antogs, bör därför nu vara undanröjd nu, då det endast gäller att förnya den.

Herr Johnsson i Thorsberg: Den fråga, som föreligger till kammarens afgörande, är, med hänsyn till de olika meningar, som i tullfrågor gjort sig gällande, af stor vikt och anhåller jag, då jag går att rösta för utskottets förslag, få i korthet angifva de skäl, som för mig varit bestämmande. En del talare hafva ansett frågan vara af stor vikt i principiellt hänseende, nemligen så till vida att alla traktater skulle vara till skada för ett land. Denna åsigt kan jag för min del icke gilla, enär jag är öfvertygad att traktater kunna tillföra ett land ganska stora fördelar så väl i afseende å öppnandet af nya handelsförbindelser och afsättningsorter för landets egna produkter som för utvidgandet af handeln i allmänhet. Men om jag också erkänner deras principiella berättigande, kan jag dock å andra sidan icke nog starkt betona nödvändigheten att vid ingåendet af tarifftraktater den noggrannaste pröfning och utredning bör föreligga i afseende å de produkter, som kunna komma att utgöra föremål för nedsättning i tullafgiften, så att icke den kontraherande främmande staten må på vår bekostnad beredas alltför stor fördel, särskildt i afseende å sådana artiklar, som kunna hänföras till lyx- och öfverflödsvaror. Den föreliggande traktaten är visst icke fri från brister i detta

hänseende. Det finnes nemligen en punkt som heter: viner, som införas mot en tull af 5 öre för liter, och som jag skulle önskat vara helt och hållet struken ur traktaten. Då likväl dessa viner i så fall helt säkert skulle tillförts oss från franska hamnar och vi således icke ens skulle vinna det afsedda målet i berörda afseende, men deremot om traktaten nu afslås, de spanska hamnarna så godt som skulle stängas för våra produkter, kan jag för min del icke annat än rösta för bifall till utskottets hemställan.

*Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)*

Herr Petersson i Boestad: Jag yrkar för min del afslag å Kongl. Maj:ts proposition om ytterligare förlängning af den s. k. spanska handelstraktaten och instämmer i afseende å motiveringen med de talare, som före mig yttrat sig för afstyrkande af hvad bevillningsutskottet här föreslagit.

Herr Bromée: Jag skulle visst icke hafva något emot att rösta för bifall till den nu föreliggande handelstraktaten med Spanien, så vida den icke efter mitt förmenande i vissa punkter eller delar skulle förorsaka oss alltför stor förlust eller skada, som jag anser vara så betydande, att jag af den orsaken kommer att rösta emot densamma. Redan år 1883 uttalade regeringen, att statens finanser befunno sig i ett sådant tillstånd, att det ansågs nödigt att höja bränvinstillverkningsafgiften. Jag kan icke för min del tro att ställningen sedan dess blifvit så till sin fördel förändrad, att det kan vara skäl att på vår bekostnad främja spritinförseln från utländsk ort. Detta är det skäl, som hufvudsakligen bestämt mig. Många andra skäl finnas äfven, men då de redan blifvit andragna af andra mera skicklige talare, skall jag icke upptaga tiden med att åter upprepa dem, i synnerhet som en af de herrar, som reserverat sig emot utskottets förslag, andragit åtskilliga af de åsikter jag i min i detta ämne till Riksdagen aflättna motion haft äran uttala. Jag skall därför i korthet inskränka mig till att yrka bifall till reservanternes hemställan och afslag å utskottets förslag.

Herr Sundling: Jag har icke begärt ordet, därför att jag velat ställa mig upp och bemöta alla de invändningar, som här gjorts. Jag har begärt ordet därför att jag velat bringa till mina kommittenters kännedom hvilken ställning jag intagit till denna fråga. Jag är lycklig nog att kunna säga, att i detta fall hafva så många af dem jag talat vid samma åsigt som jag, så att mina kommittenters och mina åsikter sammanfalla. Jag vill därför så godt först som sist tillkännagifva, att jag kommer att rösta för afslag. Jag tror att jag skulle göra den obemedlade befolkningen i vårt land en stor otjenst genom att rösta för traktaten. Jag kan säga att jag här vid lag utgår från tre synpunkter, den sedliga, den moraliska och den intellektuella. Derigenom har jag här hänsyftat på den i mitt tycke skadliga importen från Spanien af dessa s. k. viner, som äro till sina följder och verkningar, enligt hvad vetenskapsmän sagt, skadligare än bränvin. Jag vill icke vara med om att rösta för den spanska traktatens an-

*Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)*

tagande emedan jag inser att i denna punkt en stor skada drabbar vårt folk.

Jag vill icke längre uppehålla kammarens tid, utan yrkar afslag.

Herr Anjou: Jag är mycket långt ifrån att hysa några anspråk på att i en fråga sådan som denna kunna framställa några ytterligare skäl af öfvertygande beskaffenhet, än de som redan blifvit andragna af dem, hvilka motsätta sig förnyandet af denna traktat. Jag skulle kunna helt enkelt instämma med talaren från Norrköping här till höger, som på ett så utmärkt sätt framhållit denna saks fördelar och olägenheter.

Men efter som jag nu en gång begärt ordet, må det tillåtas mig att i största korthet förklara, att jag tillhör dem, som icke anse hvarken för samhället eller den enskilde förenadt med någon våda, om vårt land genom traktatens upphäfvande ginge i mistning af den lilla marknaden i Spanien för exportartiklarne trä och jern, samt om följaktligen de, som hafva lust och råd att begagna de från Spanien inkomna sydfrukterna samt att förtära de spanska vinerna äfvensom de på fabriker i Danmark och Tyskland tillverkade mixtureerna, finge bekosta denna njutning med ett dyrare pris. Det synes mig vara alldeles gifvet, att exportartiklarne trä och jern nog skola finna afsättning liksom hittills inom länder, derifrån vi i stället för dylika lyxartiklar kunna hemföra i utbyte goda och nyttiga varor.

Reservanterna inom utskottet hafva enligt min tanke till behöriga dimensioner reducerat måttet af de förmåner, som varit att hemta af traktaten och som förespegtats skola komma att hemtas af dess förnyelse.

Man har sagt, att vi vore bundne af franska traktatens bestämmelser. Herr Lönegren har dock visat, att vi med bibehållande af den franska traktaten vore oförhindrade att betydligt höja tullen på de starka vinerna och äfven, om traktaten med Spanien upphörde, att få tullen något höjd på de svaga franska vinerna. Jag ber således, att de herrar, som intressera sig för nykterheten inom landet så väl hos de lägre klasserna som hos andra, ville behjerta detta förhållande.

Den ärade talare på stockholmsbänken, som framhöll vigten af stabilitet inom tullagstiftningen, vill jag säga, att det beror på beskaffenheten af den nu gällande tullagstiftningen, huru vida en dylik stabilitet är önskelig eller icke. Ty för dem som anse denna icke alls vara god, är skälet icke giltigt, utan dessa måste naturligtvis anse stabiliteten böra upphävas så fort som möjligt. För öfrigt får jag bekänna mig till dem, som icke anse önskligt att ett kapitalfattigt land som Sverige ingår dylika öfverenskommelser med rika och kapitalstarka nationer, enär efter mitt sätt att se saken man har skäl att hysa starka farhågor för, att det blir vi som komma att draga det kortaste strået.

Det har förundrat mig, då jag hört och läst hvad som talats och hvad som skrifvits af dem, som uppgifva sig företrädesvis föra frihetens talan, att de just i dessa stycken äflas att lägga band och tvångsok på folket. Det synes mig vittna om föga tillit till sannin-

gen och rättmätigheten af det egna åskådningssättet att man sålunda vill genom yttre tvång fastläsa oss vid ett ekonomiskt system under en längre tid, ehuru man ej kan veta, om det kan fortfarande vara för landet nyttigt och gagneligt.

Följaktligen kommer jag att ansluta mig till reservanternas förslag och yrkar således afslag å utskottets hemställan.

Herrar *Ericsson* i Ahlberga och *Pehrson* i Norrsund instämde med herr Anjou.

Herr *Svensson* i Lösen: Jag skulle kunna fatta mig helt kort och godt genom att instämma med herr Lönegren i hans anförande, men vill dock dertill foga några ord.

Herr Meyer sade att, om ej denna traktat komme till stånd, så skulle detta hafva till följd en förlust af ensamt minskad bränvinsexport på Spanien till belopp af minst 100,000 kronor, hvilken förlust komme att drabba vårt lands bränvinsbrännare. Som emellertid det icke är annat än ryskt bränvin, som efter härstädes undergången förädling härifrån till nämnda land exporteras, så kan detta påstående icke vara riktigt.

Samme talare yttrade vidare att traktatens förnyande icke skulle medföra någon fara i nykterhetens intresse, emedan det spanska vinet icke innehölle mera än 21 procent alkohol, under det, att vårt bränvin innehölle 46 procent. Vi böra dock dervid erinra oss, att vårt vanliga öl icke innehåller mera än 4 à 6 procent alkohol och att man icke förty, med anledning af de missbruk, som tyvärr egt rum äfven af denna dryck, vidtagit åtgärder mot densammas förbrukning, så att denna således icke är fri, utan genom lagstiftningsåtgärder reglerad. Ja, det har till och med gått derhän, att vid januaririksdagen i år en nykterhetsiffrare yrkat att den högsta tillåtna alkoholhalten för öl vid försäljning till förtäring på stället skulle få utgöra 2 procent. När man har en sådan uppfattning angående en dryck, som icke innehåller mera än 4 à 6 procent alkoholhalt, så kan väl med skäl ifrågasättas, huru vida icke vin från Spanien med 21 procent alkoholhalt skall anses vara skadligt ur nykterhetens intresse. Nu lär förhållandet vara det, att dessa viner från Spanien icke i regel hafva hitkommit förfalskade, utan hafva utgjorts af drufvin med nödig tillsats af sprit; men deremot är det ett faktum att öfriga länder, med hvilka vårt land står i förbindelse såsom en af de mest gynnade nationer och hvilka hafva samma rätt i afseende på vinimport som Spanien, importera hit viner af mycket dålig beskaffenhet. Så t. ex. är detta fallet beträffande Tyskland. Under sådana förhållanden kan det icke vara skäl att uppmuntra och legalisera en dylik import. När man emellertid tager saken så lättvindigt, att man icke huser betänkligheter vid att, utöfver den medgifna importen från Frankrike af viner med en alkoholstyrka af 15 procent, legalisera import af dessa spanska viner med 21 procent alkoholstyrka, under det att man i nykterhetens intresse vill lägga hämmande band på förbrukningen af öl med en alkoholstyrka af högst 6 procent och hvilken vara är af svensk tillverkning, så synes mig, att våra nykterhetsiffrare

*Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)*

Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)

illa uppfylla sin uppgift och att de helt och hållet handla i syfte att gynna utländingen på vår bekostnad.

I hufvudsak instämmande med herr Lönegren ber jag få yrka afslag å utskottets betänkande.

Häruti instämde herrar *Jönsson* i Märap, *Wieslander* och *Petersson* i Dänningelanda.

Herr Rydin: Jag minnes mycket väl, med hvilken tvekan man förra gången, då frågan om denna traktat förelåg till kammarens behandling, betraktade densamma. Hvad som då var afgörande för bifall till traktaten var egentligen den omständigheten, att Norge hade största intresset af densamma, och då man tillika ansåg att genom traktatens antagande en ny marknad skulle kunna beredas äfven för Sverige på samma gång som traktaten hufvudsakligen gynnade Norge, så ansåg man att det vore skäl att försöka huru vida icke traktaten skulle blifva gynsam jemväl för vårt land. Hvad som vållade denna tvexsamhet var den omständigheten, att Sverige vid den tiden hade en traktat med Spanien, enligt hvilken Sveriges ställning var bland de mest gynnade nationers. Det heter nemligen i art. 1 af spanska handels- och sjöfartstraktaten den 19 maj 1871: "Ömsesidig handels- och sjöfartsfrihet skall ega rum mellan Sverige-Norge samt Spanien och de respektive ländernas naturalster och tillverkningar skola, ehvad de från det ena landet till det andra införas sjö- eller landvägen, icke beläggas med någon annan eller högre tull eller hvad annan afgift som helst än den, hvarmed enahanda alster beläggas, då de införas från hvilket som helst annat land." Till följd deraf hade Sverige redan genom denna traktat en ganska god position i afseende å sin förbindelse med Spanien. Hvad man ville vidare vinna genom den nya traktaten var att få vårt lands sjöfartsförhållanden med nämnda land ordnade, hvilket äfven skedde genom den för 10 år ingångna sjöfartstraktaten. Sjelfva handelstraktaten och förhoppningen att genom dess antagande bereda marknad för våra svenska alster var sålunda af underordnad betydelse.

Här har förut talats om de ekonomiska fördelar, som denna traktat skulle medföra; men vid en närmare granskning deraf reduceras sig desamma till en obetydlighet utom hvad angår artikeln bränvin, hvilken, om traktaten fortfarande komme att tolkas på samma sätt som hitintills, skulle kunna få marknad i Spanien, och hvarigenom således Karls- hamns fabrik skulle få den betydelse, som man nu vill tillägga den. Jag anser visserligen att hvarje näring bör få fritt utveckla sig, men jag anser ock, att vi icke böra offra vår sjelfbestämningsrätt. Om man nu tager i betraktande beskaffenheten af de underhandlingar, som i detta fall blifvit förda, angående förnyande af den spanska handels- traktaten, så finner man att Sverige i detta fall har ingenting vunnit. Den spanska ministären har förklarat, att han icke vore villig att ingå på någon förändring i traktatens bestämmelser till Sveriges förmån, utan måste traktaten antagas sådan den är; i annat fall finge vi icke någon vidare förlängning. Om man nu genomgår betänkandet, så visar

sig att fördelarne af denna traktat varit ganska obetydliga, då egentligen endast för råvaror och halffabrikat beviljats nedsättning, men icke för förädlade varor. Under sådana förhållanden och då man icke kan påräkna att man skall kunna betinga sig några ytterligare förmåner genom traktatens förlängning, så anser jag icke mycket vara vunnit med dess antagande. Man har emot möjligheten af en sådan vinst anmärkt, att af de handlingar, som stå att läsa i Kongl. Maj:ts proposition, befinnes att spanska cortes blott förklarat sig medgifva en enkel förlängning till 1892 af alla de handelstraktater, som, afslutade af Spanien, utlöpa år 1887, och att vid sådant förhållande någon ändring af den med Sverige afslutade traktaten ansågs icke vidare böra ifrågasättas. Men häremot kan man anmärka, att i sådant fall noggrannare, än skett, bort pröfvas traktatens betydelse. Denna traktat innehåller, som vi veta, en mängd särskilda bestämmelser, såsom om handelsfrihet mellan de kontraherande länderna och om åtskilliga rättigheter för svenska undersåtar, hvilka rättigheter visserligen äro af ganska stor betydelse, men äfven äro medgifna andra länders undersåtar. Dessa förmåner hafva vi emellertid haft äfven före traktatens afslutande, och hvad som derför egentligen tillkommit genom densamma och som frågan således hufvudsakligen rör, är den tulltariff, som traktaten innehåller. Skulle det nu vara så illa stäldt att, om Riksdagen icke längre vill gå in på bibehållande af denna tulltariff, vi i och med detsamma skulle gå miste om alla de rättigheter i förhållande till Spanien, som Sverige egt sedan uråldriga tider tillbaka, då må man med skäl kunna säga, att de, som å våra vägnar underhandlat om denna traktat, hafva gjort det på ett, minst sagdt, lättvindigt och klandervärdt sätt, då de inlåtit sig i underhandlingar om en traktat af den beskaffenhet, att, om den icke kunde godkännas af svenska representationen, detta skulle för Sverige medföra förlusten af rättigheter, som det egt oberoende af traktaten. Huru härmed än må förhålla sig, så är dock hufvudfrågan nu den: är det så stor vinst för oss att bibehålla den tulltariff, som den spanska traktaten upptager, att vi derför böra uppoffra vår sjelfbestämmingsrätt i tullagstiftningsväg? Då jag nu går att söka besvara denna fråga, får jag först och främst nämna, att jag icke fäst mig vid den omständighet, att tullnedsättningen å de spanska importvarorna kan visas hafva minskat tullinkomsten af desamma sedan traktaten ingicks. Man kan nemligen aldrig beräkna, huru stort inflytande en nedsättning i tulltaxan för vissa varor haft på tullinkomsterna i allmänhet. Man kan visserligen säga, att om tullen varit så och så stor, så skulle tullinkomsterna för de under en viss tid importerade varorna hafva blifvit så och så stora. Men man kan icke veta huru mycket af en viss vara skulle hafva införts i landet, om tullsatsen på densamma varit en annan än den gällande, och följaktligen kan man ej heller göra någon beräkning, huru mycket man vunnit eller förlorat genom en förändring i tulltaxan. Såsom en gammal statsman en gång sagt, gäller icke i fråga om tullinkomsterna den satsen att 2 gånger 2 är 4, utan det kan lika väl vara 5 eller 6, 3 eller 0.

Vidare vill jag icke fästa mig dervid att de varor, som enligt

*Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)*

traktaten draga lägre tull än eljest, äro hufvudsakligen lyxartiklar. Ty, hvad t. ex. artikeln apelsiner beträffar, så får jag säga att, om vi derigenom kunde vinna några förmåner i våra handelsförhållanden, jag gerna skulle vara med om till och med tullfrihet för apelsiner, emedan sådana aldrig kunna betraktas som skadliga. En helt annan sak är det med viner. Ty genom den spanska traktatens bestämmelser om tullen på sådana är Sverige med afseende å rättigheten att ordna sin spritbeskattning försatt i sämre ställning, än det är genom traktaten med Frankrike. Vida bättre för Sverige i detta hänseende är dess traktat med Portugal, ty i densamma har Sverige förbehållit sig alla de rättigheter, som det har i förhållande till Spanien, med ett par undantag utan någon betydelse, men utan att hafva behöft göra några nämnvärda uppoffringar. Sålunda är i traktaten med Portugal icke bestämd någon särskild tull på portugisiska viner, utan Sverige har der endast förbundit sig att icke belägga sådana eller andra varor med högre accis eller konsumtionsafgifter än dem, som äro pålagda dylika varor af inhemsk produktion. Jag tror därför att en traktat, sådan som den vi afslutit med Portugal, vore för oss tillfyllestgörande. Ty om man ser till, huruledes dessa handelsförbindelser äro beskaffade, så finner man, att under dessa år icke skett någon utveckling, som är värd att tala om. Deremot kan man visserligen invända, att den tid traktaten omfattat varit allt för kort för att man skulle kunna fälla något säkert omdöme i detta hänseende. Men jag tror, att tiden här vid lag icke betyder någonting. Faran liger deri, att det icke är de *förädlade* varorna, som åtnjuta fördelar genom traktaten, utan blott råvarorna, och deras marknad beror icke på traktater.

Dessutom har här med sådan styrka framhållits, att man bör upparbeta den marknad man fått, och att de ansträngningar man gjort böra blifva fruktbärande. Ja, detta kan ju vara riktigt. Men då det visat sig, att försöken att upparbeta marknaden misslyckats, oaktadt de genom traktaten erhållna tullnedsättningarna, så torde det icke vara mycket bevändt med en så beskaffad marknad.

Vidare har det sagts att, i händelse traktaten förnyas, en stor fördel skulle vinnas genom de reguliera ångbåtsförbindelser med Spanien, som den i Karlshamn anlagda spritförädlingsfabriken skulle åstadkomma. Men detta är en fördel, som, så att säga, hänger på en spik i en vägg, som när som helst kan ramla, ty cortes kunna när som helst besluta, att vi icke få såsom svensk produkt införa rysk sprit, som här blifvit rektificerad, utan endast i Sverige producerad vara. När en sådan tolkning kommer till stånd, ramla hela vägen, och alla fördelar af spritförädlingsfabriken i Karlshamn falla till intet.

På grund af dessa förhållanden hyser jag för min del betänkligheter mot att bifalla traktaten, och intill dess dessa betänkligheter blifvit häfda yrkar jag afslag.

Herr *Löfberg* instämde med herr *Rydin*.

Herr *Redelius*: Blott ett par ord till svar på ett yttrande af en talare på stockholmsbänken, då han replikerade mig för ett ut-

tryck i mitt förra anförande. Jag yttrade, att traktaten medfört förlust för statsverket. Han invände deremot, att traktaten *icke* medfört någon förlust, utan blott minskade tullinkomster. Denna invändning är knappast värd något svar. Om till exempel en jordbrukare blefve utsatt för missväxt, så skulle detta förorsaka en förlust för honom, ehuru man ju med den ärade talaren äfven kunde säga, att det medförde blott "en minskad inkomst". Eller om en fabriksidkare måste sälja sina alster för lägre pris, än tillverkningen kostat, så skulle detta förorsaka honom "en minskad inkomst", men jag räknar det för förlust.

Jag vill hafva sagt detta för att fasthålla vid mitt förra uttalande, att traktaten verkligen förorsakat statsverket en förlust, den må nu hafva varit 320 eller blott 90 tusen kronor om året.

Herr Jonsson i Hof: Det kunde vara temligen onödigt att yttra sig i denna fråga, då dess utgång väl ändå torde vara gifven. Men när en norrländing, hvars åsigter i allmänhet sammanfalla med mina, uppträdt mot traktaten, ansåg jag det vara skäl att äfven säga några ord.

Ifrågavarande talare framhöll såsom en synnerlig olägenhet af traktatens förnyande, att man icke kunde pålägga artikeln vin den tull man skulle önskat. Ja, den anmärkningen vore alldeles befogad, om vi icke vore bundna både genom den franska och den portugisiska handelstraktaten, så att vi i det afseendet icke kunna ändra ett jota. Den höjning i tullen å vin, som skulle kunna ega rum, inskränker sig för hufvudmassan af viner till 1 öre per liter, och den påpekade olägenheten borde således väga mycket lätt, då man är stäld i valet mellan att medelst traktataftal bibehålla en marknad, som allt mer synes vidga sig, eller slå i hjel denna marknad. Jag vill fästa uppmärksamheten derpå, att det har icke så liten betydelse, om man afslår denna traktat, ty vi hafva haft ganska goda inkomster af vår export på Spanien. Dertill kommer, att Finland ingått en tarifftraktat med Spanien. Om vi nu afslå traktaten, blir följden den, att våra svenska trävaruexportörer blifva tvungna att sälja sina varor till lika mycket lägre pris, som vi skulle få erlægga högre afgift än Finland, och detta har åtminstone för den branchen en ganska väsentlig betydelse. Jag vill äfven nämna, att vi under förra året exporterat en icke så obetydlig qvantitet smör i hermetiskt slutna blecklådor, och jag tror, att man med säkerhet kan förutsäga, att denna export skall blifva ännu större, då det svenska smöret fått ett mycket gynnsamt omdöme i Spanien.

Om det verkligen vore så, att man genom att afslå traktaten kunde vinna alla de fördelar, som här framhållits, ja, då kunde man blifva tveksam huru man skulle handla; men när saken endast gäller att slå fast ett förhållande, som visat sig allt mer och mer gynnsamt för oss, bör någon tvekan icke kunna uppstå, äfven om vi icke kunna komma ifrån en och annan oegentlighet i vissa små detaljer.

Jag tror, som sagdt, att det icke torde tjena mycket till att vi-

*Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)*

*Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.*
(Forts.)

dare yttra sig i saken, då utgången väl är temligen gifven, hvarför jag helt enkelt slutar med att yrka bifall till utskottets förslag.

Herr Björkman: Då jag inom utskottet varit med om att biträda det beslut, hvartill utskottet kommit, vill jag med några korta ord angifva de orsaker, som föranledt mig dertill. Af den utredning vi fått, veta vi, att vi genom denna traktat icke förlorat något, utan tvärt om gjort en vinst. I det enskilda lifvet har jag alltid varit van att nöja mig med det lilla och att vara glad öfver att det gått framåt, äfven om det gått smått, och så förhåller det sig äfven med detta. Jag tror det skulle blifva mycket svårt för alla de personer, som etablerat sig för att upprätta förbindelser i större skala med Spanien än nu är förhållandet, om alla dessa förbindelser skulle tvärt afbrytas genom att man afslår nu föreliggande framställning. För min del tager jag den omtalade bränvinsexporten till Spanien icke ett ögonblick med i beräkningen, då jag afgifver min röst för bifall till traktaten, ty jag skulle helst se, att all så väl tillverkning som konsumtion af bränvin upphörde. Märkvärdigt har det emellertid varit att under diskussionen få höra, huru de, som hafva mycket intresse för nykterhetsaken, ifrat för förslagens antagande hufvudsakllgat på grund af denna bränvinsexport, och jag hoppas, att de skola lyckas realisera sina åsikter om nykterhet i förening med stor bränvinstillverkning, när vi en gång komma att behandla motionerna i detta ämne, ty inom utskottet syntes det icke vara möjligt att komma till någon enighet i det syftet. Då de motiv och skäl, vi hafva för vårt beslut i denna sak, blifvit af herrar Meyer och Fredholm så väl utredda, skall jag icke längre upptaga kammarens tid, utan ber få yrka bifall till förslaget.

Herr Meyer: Jag skall endast be att få yttra ett par ord med anledning af hvad min ärade länskamrat nyss anförde. Han tyckes nemligen alldeles hafva missförstått mig. Jag yttrade, att det för närvarande finnes liggande i Sverige tio millioner liter bränvin, som måste exporteras, och att detta är svenskt bränvin, icke utländskt. Den vinst, som på grund af traktaten med Spanien skulle komma detta bränvins egare till del, uppgår till 100,000 kronor, hvilka på sätt och vis ju äfven komma den svenske landtbrukaren till godo.

Vidare yttrade samme ärade talare, att man borde nedsätta sprithalten på bränvin, när man nedsatt den på öl, men det är här icke fråga om att höja sprithalten, utan endast om högre tull på sådant vin af 21 graders styrka, som i allmänhet införes i riket. Afslås traktatens förnyande, kunna vi nog höja tullen med 10 öre per butelj, men jag tror ej detta skall göra, att de, som tycka om dessa starka viner, för denna obetydliga förhöjnings skull minska sin förbrukning af dem.

Vidare har man talat om att i nykterhetens intresse afslå denna traktat, men jag ber herrarne besinna hvad det är, som mest befrämjar superiet i landet. Jo, det är nöd och elände. När arbetaren icke förtjenar så mycket, att han anser det räcka till för underhåll af sig

och sin familj blir frestelsen för honom att i glaset söka glömska af sin nöd större. Jag tror, det är ett faktum, att arbetslöshet befordrar fylleri och dryckenskap, och jag undrar, om de herrar nykterhetsiffrare, som i nykterhetens intresse vilja afslå traktaten, skulle vilja taga på sitt samvete, att en hel del folk just i den ort jag tillhör, skulle blifva arbetslösa, att 400 à 500 arbetare på en gång skulle stå utan bröd. Jag har här i kammaren hört nämnas, att dessa arbetare icke skulle vara svenskar, utan tyskar. Så är dock icke förhållandet; det finnes bland dem endast 10 à 12 tyskar; alla de andra äro svenskar.

Slutligen skall jag med anledning af en fråga, som enskildt stälts till mig, huru vida jag personligen är delegare i Karlshamns spritföreländings aktiebolag, be få nämna, att jag icke varit och icke är det samt att i öfrigt jag öfver hufvud taget icke kommer att hafva den minsta vare sig vinst eller förlust af att denna traktat antages.

Herr Hay: Jag hade visserligen icke tänkt yttra mig i denna fråga, ty den är så utredd och klokt behandlad af dem, som förordat förslaget, att jag icke behöfver säga någonting mera till försvar för densamma. Men en ärad talare yttrade nyss något, som föreföll mig särdeles märkligt, nemligen att ett kapitalfattigt land icke skulle ingå traktater eller öfverenskommelser med rika och kapitalstarka nationer. För min del tror jag dock icke, att vår fattigdom skulle i någon mån gå tillbaka, om utskottets förslag icke antogs; tvärt om anser jag, att den skulle ökas; och jag finner förslaget både godt och antagligt. Detta tal om den förlust det skulle bringa landet, om man nu antog denna traktat med Spanien, synes mig besynnerligt. I näringslivet vet man aldrig, hvart det kan bära hän, när en rubbning inträder. Näringslivet fordrar ovilkorligen stadga. Det tål inga rubbningar, och hvarje rubbning deri berör förhållanden, som icke ens den störste tänkare kan uppreda. Om man har en hög tull, bör den bibehållas och tvärt om, men tullsystemet får icke ryckas hit och dit. Jag vill härpå anföra ett exempel. Detta år har förelagat uppslag till två goda industriella affärer, som visat sig rigtiga och i ordning, men uti deras tillverkning ingick en vara, som icke kunde produceras här i landet och man frågade sig: hvad blir tullen på denna vara nästa år? Oviss härom, svarar den, som ännu har något att förlora, att han, då denna tull kan göra importen af råvaran omöjlig, icke vill vara med om företaget. Här af lider näringslivet.

Herr Redelius sökte göra den uppfattningen gällande, att landet skulle gjort förlust genom minskade tullinkomster till följd af denna traktat, men det är redan visadt af herr Fredholm, att någon sådan förlust icke är gjord. Det är endast med den befängda uppfattning, att tullen icke är en skatt, som herr Redelii åsigt kan försvaras. Desto mindre skatter, desto billigare för landet, och ingen skatt bör åsättas, förr än den är af behovet påkallad.

Den korta tid, hvarunder denna traktat varit gällande, är alldeles

*Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)*

för ringa för att derpå kunna grunda något omdöme om traktatens skadlighet. Man kan därför icke, såsom en talare, säga, att traktaten misslyckats. Fyra år för en sådan traktats tillämpning äro rakt intet. Jag anför ogera något, som angår mig personligen, men precis fyra år arbetade jag förgäfvets, då jag försökte få säkerhetståndstickorna till en verldsvara. Under dessa år misslyckades jag oafbrutet, och dock kan jag säga, att jag arbetade energiskt. Särskildt hvad Spanien beträffar synes det vara ett mycket konservativt land. Der fordras lång tid för att få infördt något nytt. Man kan således säga, att fyra år i samfärdseln med detta land äro en kortare tid än i handeln med andra.

Man har slutligen anfört såsom skäl för traktatens förkastande, att en så ringa del af vår export hade fördel af densamma. Detta skäl kan jag icke fatta. Litet här och litet der är icke att förakta, synnerligast då man hör de oafbrutna skriken om bristande afsättning; men då ett tillfälle till afsättning lemnas, då säger man: nej! Det ena förslaget efter det andra göres för näringslivets upphjelpande, men, när det framkommer, förkastas det, ofta endast af den anledning, att hvar och en tänker: "jag för min del har icke någon personlig fördel deraf." Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

I detta yttrande instämde herrar *Grafström* och *Eriksson* i Mycelgård.

Hans excellens herr statsministern *The m p t a n d e r*: Efter den utredning frågan erhålliti bevillningsutskottets betänkande och efter den ytterligare belysning, som kommit densamma till del genom åtskilliga talare, som yttrat sig till förmån för den kongl. propositionen, kan jag icke hafva mycket att tillägga. Förhållandet är nemligen, att denna fråga alldeles icke egnar sig att gifva anledning till någon vidtomfattande princip i diskussion. Den är en praktisk fråga med helt små dimensioner. Den kan icke vara en lämplig utgångspunkt för några tvister om frihandel eller protektionism, helt enkelt därför att de tullsatser, hvori, enligt den spanska handelstraktaten, nedsättning eger rum, icke det ringaste beröra den *svenska industrien*, med undantag endast af korkskärerierna, från hvilka dock hittills någon klagan icke försports under den tid traktaten varit i tillämpning. Och vi kunna vara öfvertygade, att, i händelse någon befogad anledning till klagan för denna industrigen förekommit, sådan visserligen skulle hafva afhörts. Likaså litet egnar sig detta ärende att föra oss in på frågan om tarifftraktater öfver hufvud äro förenliga med en klok tullpolitik för vårt land, eftersom, hvad af flere talare redan framhållits, den väsentligare delen af vår tullagstiftning redan är bunden genom den franska handelstraktaten. Och hvilka åsichter man än må hysa om lämpligheten af detta förhållande, så är det alldeles obestriddigt, att vi icke kunna vidtaga några mera genomgripande förändringar i vår tullagstiftning, så länge denna traktat eger bestånd, nemligen för så vidt dessa förändringar skola ske med någon konsekvens och sammanhang, och icke på det sätt, att man gynnar den

ena näringen på den andras bekostnad. Så har här talats om att vi genom antagande af denna traktat skulle binda oss i det afseendet, att tackjernet icke skulle kunna åsättas tull, så länge denna traktat består. Jag är för min del, med den erfarenhet man har från förra riksdagen, alldeles öfvertygad att, huru gerna man än må å vissa håll önska det, det ej skall vara möjligt att pålägga tull på tackjern, så länge man genom franska traktaten är förhindrad att lägga tull på eller höja tullen å åtskilliga jernindustriens förädlade alster. Ett dylikt förfarande skulle ju innebära ett tillskapande af en förmån för den ena till nackdel för den andra lika berättigade industrigrenen. Hvad som derföre vid den nu föreliggande traktaten är af vigt att tillse är att den icke binder oss en dag längre än den franska traktaten. Och den är också så affattad, att den kan bringas till ända alldeles samtidigt. Det är väl en sanning att, om man icke ingår på denna traktat, kunde tullen på några få lyxartiklar höjas, men derom vill jag yttra mig mera i sammanhang med talet om lyxbeskattningen.

Frågan är här helt enkelt den, huruvida det nu kan vara skäl att vägra förlängning på några få år af denna traktat, af hvilken vi dock kunna hoppas, att den skall bereda vår afsättning på Spanien fördelar. Jag skall villigt erkänna att dessa fyra år, hvarunder traktaten varit i tillämpning, alls icke lemnat några synnerligen stora resultat, men, mine herrar, vi skola först och främst komma ihåg, — hvad äfven bevillningsutskottet erinrat — att dessa år varit utmärkta af de mest tryckande affärskonjunkturer öfver hela världen och der-till sluta sig åtskilliga ogynsamma omständigheter särskildt för Spanien. Vi skola också komma ihåg, att 4 år är en särdeles kort tid, då det gäller att inleda affärsförbindelser mellan så aflägsna länder som Sverige och Spanien, i hvilka länder upfattning, behof och lefnadsvanor äro så olika, hvarför de svenska producenterne och tillverkarne behöfva rätt mycken tid för att grundligt studera och göra sig förtrogna med de spanska köparnes fordringar.

Dessutom kan jag för min del icke anse denna spritexport, som under de senaste åren med ganska stor framgång bedrifvits på Spanien, vara af så alldeles underordnad betydelse i denna fråga. Det är sant, att det är en utländsk råvara, som här förädlas, men förädlingsvinsten stannar dock inom landet och den förädlade varan eger, när den utgår på marknaden, ungefär dubbelt så högt värde, som då den i form af råvara inkom hit ifrån utlandet. Dertill må ock läggas, att detta förädlingsetablissemang, som är ett af de större industriella etablissemangen i vårt land, bereder sysselsättning åt hundratals arbetare så väl vid hufvudfabriken som vid de binäringar, hvilka dermed stå i samband. Men det är dock icke härpå jag lägger den hufvudsakliga vigten ur allmän synpunkt, utan det är derpå, att denna bränvinsexport möjliggjort en snabb och regelbunden ångbåtsförbindelse med Spanien, ty det är först sedan vi fått en *sådan* förbindelse, som afsättning kan påräknas för andra industrigrenars alster. Ord-nade och tidsenliga kommunikationer äro grundvilkoret för att öfver hufvud någon afsättning till utlandet skall kunna ega rum.

*Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)*

Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)

Slutligen är det väl en sanning, att hittills endast utländsk råvara förädlats i Karlshamn, men det ligger åtminstone icke utom möjlighetens gräns, att äfven inhemsk råvara kan blifva föremål för bearbetning der, och det är allmänt känt, att en stor del af våra bränvinsbrännare för närvarande hysa stora förhoppningar om åstadkommande af en export af förädladt svenskt brännvin öfver Karlshamn, men ett vilkor derfor är denna traktat.

Mine herrar! Vi skola väl komma ihåg, att en af de angelägnaste omsorgerna för ett land måste vara att bereda marknad och söka trygga afsättning för dess exportnäringar i andra länder, och detta är lyckligtvis ett område, på hvilket de olika åsigternas i tullfrågan anhängare borde kunna mötas till enig samverkan. Ty herrarne skola icke föreställa sig, att det endast eller ens företrädesvis är de länder, som anslutit sig till ett friare tullsystem, som äro angelägna om att avsluta handelstraktater äfven med tulltariffer; sådana slutas lika mycket af länder, som fullfölja ett strängare protektionistiskt system. Såsom jag redan förut haft tillfälle nämna här i kammaren, inkallades under förlidet års höst den tyska riksdagen uteslutande för att behandla samma ärende, som nu hos oss föreligger, eller en förlängning af den traktat, som Tyskland egde med Spanien, och förlängningen bestämde till precis samma dag som denna vår traktat med Spanien skulle gå till ända. Vi hafva sett huru Finland i dessa senare dagar avslutat en handelstraktat med Spanien samt huru detta i Finland helsats med bifall, och detta derfor att Finland anser af vigt, att dess trävaruexport på Spanien ställes på samma fot som Sveriges. Jag kan icke finna någon rimlighet i reservanternes påstående, att den omständigheten, att Finland och England avslutat traktater med Spanien, skulle utgöra ett skäl för oss att *icke* göra det. I andra länder resonnerar man tvärtom så, att just emedan andra länder avslutat handelstraktater, är det så mycket nödvändigare för ens eget land att få en traktat till stånd, på det att icke den egna exporten skall råka i en ogynnsammare ställning på den utländska marknaden än andra länders export, och det resonnementet måste vara det rigtiga.

Det är för öfrigt i andra länder icke allenast genom tarifftraktater som man söker befordra afsättning för sina produkter till utlandet. För samma mål arbetar man på många andra sätt, såsom genom exportpremier, genom beviljande af understöd åt ångbåtsförbindelser med aflägsna länder, m. m., för att icke tala om den kolonialpolitik, hvars egentliga syfte är att bereda afsättningstillfällen för moderlandets industri. Derfor belastas ock åtskilliga andra länders budgeter med alldeles kolossala summor för detta ändamål. Här åter igen är det meningen att bereda vår export en förmån utan några uppoffringar för landet. Jag håller fast vid det uttrycket, att det är *utan några uppoffringar för landet*. Det kan nemligen, såsom en talare på stockholmsbänken redan erinrat, icke vara någon uppoffring för landet att slippa betala tull eller att få betala en lägre tull för de varor, som i landet förbrukas. Det är icke möjligt, såvida ordet fattas i sin vanliga betydelse, att kalla sådant uppoffring. Att det är en uppoffring för statskassan må vara sant, men hvarje skattened-

sättning är ju en uppoffring för statskassan, hvilket icke hindrar, att sådana kännas angenäma för nationen, och den jemförelse en talare här anställde mellan staten och statskassan å ena samt landtbrukaren och hans kassa å den andra sidan är ganska vilseledande, derföre att landtbrukaren mottager i sin kassa från andra håll hvad som dit inflyter. Till statens kassa deremot är det statens egna medborgare, som skola betala, och för dem är det naturligtvis fördelaktigare ju mindre de behöfva erlägga i skatt till statskassan. Med detta har jag dock ingalunda velat säga, att icke äfven jag anser, att i fråga om beskattning på lyxartiklar mycket god anledning kan finnas att tillämpa högre tullsatser än för närvarande. Men om jag erkänner detta, kan jag å andra sidan icke tillmäta den saken en så stor vikt, att man för dess åstadkommande skulle på andra områden bereda sig sjelf olägenheter. Det är alldeles säkert — ja jag tror, att ingen människa skulle motsätta sig det — att, om vi hade fullkomligt fria händer och ej behöfde taga hänsyn till andra, dermed sammanhängande förhållanden, vi skulle komma att pålägga lyxartiklar en icke så obetydlig högre tull. Men det är af tungt vägande skäl, det är af omsorg för våra exportnäringar, som vi afstå från de höga lyxtullarne. Dessutom bör man icke tro att i samma mån man höjer tullen på lyxartiklar man också bereder statskassan motsvarande höjda inkomster. Det är icke förhållandet. Ty det är genom de *måttliga* tullarne på lyxartiklar som staten upphemtar de stora inkomst-beloppen.

Hvad man här hufvudsakligast fäster sig vid, är emellertid den låga tullen på vin. Jag har många gånger erkänt, att, om man icke behöfde taga hänsyn till andra förhållanden, det vore önskvärdt att kunna höja denna vintull. Men jag tror å andra sidan, att de betänkligheter man här af hemtar mot denna traktat äro mera af teoretisk art än af någon stor praktisk betydelse. Det är sant, att man icke här vid lag upprätthåller proportionen mellan bränvinsbeskattningen och tullbeskattningen. Men vi må komma ihåg att det egentligen är två skilda varor, om hvilka här är fråga, hvilka icke kunna sägas med hvarandra i afsevärd mån konkurrera. Reservanterne säga, och åtskillige talare hafva här framhållit, att man genom denna låga tullbeskattning på vin motverkar syftet med bränvinslagstiftningen. Jag vågar bestrida det påståendet. Hade jag den uppfattningen, skulle icke heller jag hafva velat förorda dessa låga vintullar, ty jag ställer nykterhetens sak högt och för dess befrämjande är man för visso skyldig att lemna å sido månet annat eljest i sig sjelft berättigadt intresse. Men jag vågar hemställa till herrarnes eget bepröfvande, om någon kan med fog säga, att under våra traktaters tillämpning det visat sig, att dessa låga vintullar verkat hindrande för att de grundsatser, på hvilka bränvinslagstiftningen hvilat, fått göra sig gällande. Kan någon säga, att dessa vintullar i verkligheten ledt till några kollisioner med bränvinslagstiftningen eller motverkat dess syftemål? Det är väl sant att handeln med vin kan leda till stora missbruk. Men dessa korrigeras genom de inskränkningar och begränsningar, hvilka denna vinhandel är underkastad, och som bekant hafva konung och riksdag

*Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)*

Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)

mer och mer fortgått på den vägen att begränsa rätten till idkande af dylik handel, och hvad angår dessa spritblandningar, hvilka utbjudas under namn af vin, lära dessa kunna lika väl åstadkommas här i landet som hemtas utifrån. Det har förut många gånger vid diskussionen i dessa ämnen yttrats, att vårt svenska bränvin föres till utlandet för att återkomma med några tillsatser, hvarefter vi få betala det mångdubbelt dyrare. Är detta sant, så innebär det ju, att vi böra kunna göra dessa blandningar hemma till vida billigare pris, och så lär ock ske, äfven om man kanske förser sig med etiketter, tryckta på främmande språk. Herrarne kunna för öfrigt vara öfvertygade, att, i fall en för utländingen lönande konkurrens med vårt svenska bränvin i detta fall skulle kunna ega rum, importen af utländska viner icke stannat vid de siffror, som statistiken nu utvisar; då skulle den hafva tillväxt betydligt mera. I stället har den på senaste tiden visat sig gå tillbaka. Hänsynen till nykterhetsaken behöfver derföre icke framkalla några betänkligheter mot traktatens förlängning.

Innan jag slutar, kan jag icke underlåta att fästa uppmärksamheten på den strof i reservationen, der det heter, "att bjudande statsfinansiella skäl mana oss att på alla områden bevara åt oss utvägarne att genom lämplig indirekt beskattning kunna lindra de hårdt tryckande direkta skattebördorna". Jag har flere gånger uttalat mitt intresse för lindringar i *vissa* direkta skattebördor. Men den frågan är en mycket allvarsam fråga; den är så allvarsam att den sannerligen icke löses genom friheten att höja tullen på apelsiner, russin och spanska viner. Man har icke gjort sig reda för betydelsen af den äsyftade skattereformen, om man ställer den i samband med frågan om den spanska handelstraktatens antagande eller förkastande, och man förstår icke att bedöma vilkoren för en sådan reforms genomförande, om man tror, att man kan uträtta något som helst nämnvärdt i den riktningen genom att höja tullarne på några få artiklar, som i fiskaliskt afseende spela den underordnade rol som de ifrågasvarande. Men detta bevisar endast riktigheten af hvad jag började med att säga, eller att detta ärende icke egnar sig för några djupsinniga, skattepolitiska funderingar, utan är en helt liten fråga.

Den ärade talaren på upsalabänken yttrade, att han önskade att denna traktat skulle hafva varit helt annorlunda affattad. I denna önskan föreställer jag mig att litet hvar vill med honom instämma. Men jag trodde att den ärade talaren hade sig bekant hvad som utreddes, då frågan om ingåendet af denna traktat för fyra år sedan förevar, nemligen att Spanien icke var sinnadt afsluta några handels-traktater, utan att man underkastade sig att göra modifikationer i sin tulltaxa till förmån för Spaniens export. Det är obestridligt, att traktater, uppgjorda helt enkelt på basis af förmånen att få behandlas "såsom den mest gynnade nation", äro för oss i regeln de fördelaktigaste. Men i förevarande fall mötte bestämdt hinder att erhålla en dylik traktat, och ett aftals afslutande kan ju icke vara beroende endast på hvad den ene kontrahenten anser för sig förmånligast.

Jag har icke något vidare att tillägga. Med hvad jag sagt har

jag blott velat hemställa till kammarens beaktande, huru vida det kan vara skäl att under nuvarande förhållanden öka svårigheterna för våra exportnäringar genom att för dem stänga en marknad, som vi hafva utsigt att kunna bibehålla och upparbeta, genom en förlängning på några få år af denna traktat, när detta kan ske utan att i öfrigt bereda oss några afsevärda olägenheter. Ur denna synpunkt bör saken ses, och därför hoppas jag ock, att kammaren vill skänka sitt godkännande till den föreliggande propositionen.

*Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)*

Herr Joh. Ohlsson: Efter den af utskottet lemnade utredning, efter den här förda diskussionen och särskildt efter herr statsministerns utförliga yttrande återstår för mig icke mycket att säga. Jag vill endast med anledning af en talares på östgötabänken yttrande, att det förundrade honom att just de, som framför andra hyllade *frihetens* grundsatser, skulle vilja binda vår fria bestämningsrätt genom en sådan traktat, hvarom nu är fråga, anmärka, att det borde vara tydligt för en hvar, att handelstraktater icke stå i strid med frihetens grundsatser. Ty traktaten innebär ju, att ett annat land släpper något efter på sina band, mot det att vi å vår sida släppa efter på våra, d. v. s. ömsesidigt medgifva hvarandra större *frihet*. Då förnyandet af denna traktat jemväl öfverensstämmer med det handels-system, som vårt land hittills följt och som varit bestämmande för denna kammares nuvarande sammansättning, så är jag alldeles förvissad att kammaren nu skall lemna sitt bifall till bevillningsutskottets föreliggande förslag, hvarom jag också anhåller.

Herr Nilsson i Kägglå: Om jag kunde sätta ringaste tilltro till de profetior, som alltjemt upprepas, att man har att hoppas på bättre tider, om den ena eller andra traktaten blir antagen, så skulle äfven jag vara benägen att främja antagandet af denna traktat. Men, huru är det nu? Har icke *eländet* blifvit större år ifrån år under den tid, som förflutit, sedan vi först ingingo denna traktat. Vid den tiden framhölls med skärpa, huru som vi genom antagande af denna traktat skulle finna en god afsättning för vårt trä, vårt jern och våra jordbruksmaskiner. Men någon anmärkningsvärdt ökad afsättning för dessa våra alster har icke inträffat. Man säger väl: "Sverige gör alldeles ingen förlust genom denna traktat". Men detta beror dock på huru man ser saken. Ett vet jag, att, efter denna traktats ingående, agenter, som försälja s. k. spanska viner, öfversvämma vårt land lika talrika som Egyptens gräshoppor, och dessa agenter gå så grundligt till väga i sina geschäft, att om man af dem beställer blott 4 till 5 buteljer vin, så sändas de genast per efterkraf. Huru tillgår det icke t. ex. vid våra marknader? Jo, krogarna hållas stängda, men vin får säljas och säljes i massa och menigheten berusar sig. Det förundrar mig att så varma nykterhetsvänner, som sitta i bevillningsutskottet, kunnat vara med om detta förslag. På kammarens bord hvilar ett förslag om att brännvin, hvars styrka icke går upp till 40 procent, ej får vid minuterung eller utskänkning till salu hållas. Om man anställer en jämförelse mellan detta förslag och hvad det före-

*Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.*
(Forts.)

liggande innehåller angående spanska viner, skall man finna, att förstnämnda förslag skall, om båda förslagen af Riksdagen godkännas, komma att kringgås genom det senare, i ty att under namn af spanska viner färgad sprit, som tages t. ex. från Ryssland, skall komma att spridas öfver hela landet. Detta torde icke vara att främja nykterhetens intresse. Då jag alltså för min del icke kan finna, att traktaten under senast förflutna fyra åren varit till båtnad för landet, kan jag icke vara med om utskottets förslag, utan nödgas yrka afslag å detsamma. Jag kunde hafva ännu mycket att tillägga, men har nu till protokollet tillkännagifvit min åsigt och hoppas, att en annan gång få återkomma till ämnet, hvadan jag nu endast vidhåller mitt yrkande om afslag å utskottets förslag.

Herr Söderblom: Om den spanska handelstraktaten icke kan tillföra oss den vinst, som vi trott, har den dock, enligt min tanke, den fördel med sig, att den vidgar marknaden för oss, och denna får man icke söka minska. Jag tror tvärt om, att vi böra söka att så mycket som möjligt skapa oss nya källor för afsättning af våra produkter. Och om än på den korta tid, som den spanska handelstraktaten existerat, densamma icke medfört alla de fördelar, man väntat sig deraf, så har den dock, enligt min tanke, öppnat en ny marknad för afsättning af en del af våra artiklar, hvilken vi böra söka behålla, hellre än att tvista om, huru vida den möjligan varit af så stort eller så litet gagn.

Jag ber att få yrka bifall till utskottets förslag.

Herr Rundbäck: Hans excellens statsministern yttrade, bland annat, att vi genom ingående af traktater binda händerna på oss. Deri har han utan tvifvel rätt. Han yttrade vidare, att vi i de väsentligaste delarne af vår tulltaxa redan vore bundna genom franska traktaten och således icke kunde vidtaga några väsentliga ändringar i tulltaxan. Emellertid, i samma ögonblick man erkänner detta, vill man ytterligare binda händerna på oss; och detta ehuru alla synas ense om att hög tull bör åsättas lyxartiklar. Således uttalar man sig åtminstone i detta fall i tullvänlig rigtning, men handlar i sjelfva verket i alldeles motsatt. Förhållandet var enahanda, då den franska traktaten behandlades. Man stred emot densamma. Man ansåg då också, att lyxartiklar vore lämpliga beskattningsföremål. Men man antog traktaten i alla fall. Många frihandlare hafva här erkänt lyxartiklarnes lämplighet såsom beskattningsföremål, men då man kommer till det afgörande ögonblicket, är jag säker på att de rösta för lindring eller befrielse från dylika tullsatsar och följaktligen bifall till traktaten. Jag medgifver gerna, att hans excellens statsministern har rätt deri, att frågan om den direkta eller indirekta beskattningens lämplighet icke löses genom att sättas i samband med tullförhöjning t. ex. å apelsiner. Det exemplet är ju också alldeles absurdt. Det är naturligtvis klart, att vi icke kunna ernå några skatteregleringar genom att antaga eller förkasta föreliggande förslag, för så vidt det afser dessa anmärkta tullsatsar. Under debatten om traktaten i öfrigt

hafva flera talare så väl som reservanterna påvisat faran af bestämmelsen om "metaller oarbetade" och innebörden deraf, hvilken utan en ny tolkning torde kunna förstås, likasom att denna tolkning kan blifva oss till synnerligt men, om spanska regeringen och Cortes skulle vilja uppfatta bestämmelsen så, som vissa reservanter icke utan skäl förmoda. Denna otydlighet i en så vigtig sak synes dock ingenting betyda mot ohågan för dem, som under alla omständigheter vilja bifalla traktaten, och hvad en enskildt derföre invänder torde litet betyda; men för mig är denna tvetydighet nog att i förening med alla andra olägenheter, som traktaten helt visst kommer att medföra, rösta för afslag å densamma.

En ärad talare, herr Meyer, yttrade, att, om traktaten antoges, vi framdeles skulle kunna skicka vårt bränvin till Spanien och derigenom bereda oss och bränvinsbrännare stora fördelar. Emellertid bevisar det i sak ingenting. Om detta skall vara en vinst för oss eller icke, beror helt och hållet på det pris, bränvinet kan i Spanien betinga. Han sade, att, då man här i landet producerar flera millioner liter bränvin mera, än man inom landet kan blifva af med, man nödvändigt måste skicka ut det, ty man måste ju blifva af med det. Men om någon måste sälja svenskt bränvin för samma pris, som ryskt säljes för, torde icke tillverkaren göra någon vinst derpå.

Herr Meyer gaf också oss, som äro emot förslaget, det rådet, att hellre säga upp alla andra traktater än att förkasta den nu föreliggande. Emellertid anser jag, att det lika mycket bort tillkomma herr Meyer som oss att hafva väckt fråga om uppsägande af alla andra traktater. Då den franska traktaten antogs, talade en sak mycket för densamma. Man sade, att den skulle blifva till stor fördel för sjöfarten, hvadan också handelstraktaten ansågs vara af mindre betydelse än sjöfartstraktaten. Har då vår sjöfart dragit den stora nytta af sagda traktat, som då förespeglades? Nej, sjöfartens betryckta tillstånd visar något annat, och helt visst skola beundrare af nu föreliggande traktat likasom vi alla blifva besvikne på de fördelar, som oss nu loivas, då denna traktat utlöper.

Jag skulle ännu kunna hafva åtskilligt att tillägga, men anhåller på grund af hvad jag nu anfört och på de behjertansvärda skäl, som framlagts af reservanterna från Första Kammaren, hvilka skäl herrar beundrare af spanska handelstraktaten icke vederlagt, om afslag å föreliggande förslag.

Slutligen ber jag allenast få tillägga, att man genom antagande af traktaten, enligt mitt förmenande, skulle i väsentlig mån befordra afsättningen af importerade viner eller sådana varor, som icke äro till nytta eller befrämja nykterhet. Om man framdeles får dåligt och starkt vin billigare än bränvin, så skall man i stället köpa så mycket mera vin och suppa sig full deraf lika bra som hittills af bränvin; men skatten till stat och kommun är man af med, och dessa afnämare af vin kommer man icke åt med någon försäljningsskatt; ty det förbjuder spanska traktaten. Låtom oss alltså akta oss för antagandet af denna traktat, ty inte är den i nykterhetens intresse.

*Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)*

*Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)*

Herr Liss Ol. Larsson: Jag skall blott be att få säga några få ord och skall icke upptaga kammarens tid länge.

När jag hör, att bland dem, som 1883 röstade mot spanska handelstraktaten, många numera hafva gått öfver till en motsatt åsigt och arbeta på dess antagande, bör jag också få till protokollet an-tecknad, att jag, som 1883 röstade för traktaten, nu kommer att rösta mot densamma. År 1883 röstade jag för traktatens antagande efter mycken tvekan, emedan jag icke alldeles trodde på de stora fördelar, som skulle vara förenade med densamma. I synnerhet blef jag tveksam, när jag läste dävarande finansministerns uttalande till statsrådsprotokollet, hvilket var bifogadt utskottsbetänkandet, och af hvilket uttalande tydligen framgick, att han hyste idel tvifvel om traktatens fördelaktighet för landet. För mig har tviflet blifvit större, medan det för finansministern icke vidare finnes till. Det läser väl knappast vara något tvifvel derom, att hade det då icke varit något annat intresse, än som nu förefinnes, hade den spanska handels-traktaten heller icke blifvit antagen år 1883. Det var nemligen för Norges och de unionella förhållandenas skull som traktaten detta år gick igenom. Nu har Kongl. Maj:t upplyst oss om, att vi icke behöfva taga hänsyn till de norska förhållandena. Man är således fri från de skäl, som förra gången verkade afgörande, och som då för-mådde mig att instämma med de af kammarens talare, som uteslu-tande utgingo från denna synpunkt vid sina yrkanden om bifall till spanska handelstraktatens antagande. Jag trodde då icke på de stora fördelar, som man förespeglade, att densamma skulle medföra, men jag trodde heller icke, att den skulle hafva så skadliga verkningar, att man icke borde försöka sig på densamma. Nu har man sett, att hvad man lofvat sig af denna traktat icke hållit streck, och ändå säger man, att man skall förlänga henne. Under sådana förhållanden är det helt naturligt, att jag icke kan rösta för förnyandet; och då jag ser, att de utlofvade stora fördelarne heller icke försports, så vet jag icke något skäl, hvarför man nu skulle å nyo antaga traktaten. Man ser också af utskottsbetänkandet, att äfven de, som ifrå för traktatens förlängning, uttalat idel tvifvel om densammas nytta. Ut-skottet åberopar den kongl. propositionen till bevis på, att stats-verkets tillstånd ingalunda gör behöfligt att öka tullinkomsterna ge-nom ifrågavarande tullsatsers förhöjning, och att man från denna synpunkt sedt icke borde utkräfva skatt genom att vägra traktatens antagande. Vidare säger man, att då man antagit den franska han-delstraktaten, kan man lika så gerna också antaga den spanska, d. v. s. att, när man fått black om den ena foten, kan man lika gerna sätta black om den andra. Så vidt jag kan finna, är statsverkets tillstånd icke så lysande, att det ej kunde behöfvas att anskaffa, der sådant kan ske, ökade statsinkomster, och då förefaller det mig också nöd-vändigt att bibehålla så fria händer som möjligt. Annars kommer man derhän, att man så binder händerna på sig genom att t. ex. skydda lyxartiklar, då statens inkomster icke behöfva tullar härfpå, så att man sedermera icke kommer åt dem, då det blir fråga om att bereda staten ökade inkomster. Hvad vill man då göra? Man kan

visserligen öka bevillningen, men om detta icke längre går, så får man vända sig till den indirekta beskattningen och lägga högre tull på kaffe, socker och fotogén och för öfrigt allt, som man kan komma åt att rubricera under titeln lyx och hvarom man må kunna säga, att det förbrukas af den förmögnare befolkningen. Har man då ingått denna traktat, så har man det så stäldt, att man icke kan komma åt några lyxartiklar. Det skydd mot skatt dessa artiklar sålunda genom denna traktat skulle få, är därför från skattesympunkt synnerligen olämpligt. Och äfven om man förut genom franska handels-traktaten har skyddat en del sådana lyxartiklar från högre beskattning, tycker jag icke att man bör gå längre.

Utskottet säger också att det icke vill förneka, att tarifftraktater i allmänhet äro olämpliga, men lika fullt vill man gå in på sådana, och till och med vill man gå in på så betydande eftergifter åt andra land, som genom denna spanska konvention kommer att blifva en följd. Innehållet af denna handelstraktat är för öfrigt det, att, då man behöfver ökade statsinkomster, meningen tydligen framgår vara den, att på bränvin får Riksdagen lägga huru mycken skatt som helst och likaledes på andra varor, som förbrukas af den fattiga befolkningen, men, säger traktaten, kom icke med en konsumtionsskatt på vin, som brukas af den rika befolkningen, ty den har skyddat sig genom traktaten; de äro fria enligt spanska handelstraktaten. Det är detta, som jag icke vill vara med om.

Det har talats och sagts af representanten från Karlshamn, att spritfabriken der nere skaffar bröd åt 500 arbetare, och det har framhållits hvad detta skulle hafva att betyda. Jag kan ju antaga, att dessa arbetare utgöra en stor och vigtig del af Sveriges befolkning. Men hvem garanterar oss för att detta spritförädlingsföretag kommer att fortfara. Om dessutom spaniorerna vilja tillämpa traktatens bestämmelser, att icke ryskt bränvin får införas, så får man se huru många arbetare det blir, som derstädes komma att beredas arbetsförtjenst. Det sades visserligen af Karlshamns representant, herr Meyer, att vi kunna tillverka och exportera bränvin af vårt eget lands produkter. Vi skulle således göra bränvin af svenska jordbrukets alster och inköpa våra lifsförnödenheter från utlandet. Men för min del tycker jag tvärt om, att man skulle låta bli att importera sina lefnadsförnödenheter, och låta spaniorerna köpa sitt bränvin hvarifrån de helst kunna.

Dessutom tycker jag att man icke skall göra andra, hvad man icke vill att de skola göra oss. Om spaniorerna öfversvämmade oss med bränvin, så skulle vi för visso icke vara dem tacksamma därför, och icke heller skulle sådana personer vara tacksamma därför, som arbeta för nykterhetens befrämjande. Men då jag säger detta, vill jag icke att vi skola öfversvämma spaniorerna med en vara, som vi icke vilja hafva importerad af andra.

En talare yttrade från statsrådsbänken, att det vore en villfarelse, att tullinkomsterna ökades, därför att man lägger tull på lyxartiklar. Det har jag hört många gånger upprepas förr. Men om man lägger tull på lyxartiklar, så är det väl icke hufvudsakligen för att skaffa staten

*Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)*

Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)

inkomster. Om man minskar införseln på alla lyxartiklar, så måtte det väl vara en mycket större vinst för landet än om man importerar en mängd af dessa varor och på dem använder sina penningar. Jag tror att det är rakt ingen förlust om man kunde lägga tull på lyxartiklar och på det sättet minska införseln af dem, låt vara till och med att det blefve mindre tullinkomster, om vi på det sättet finge behålla våra penningar qvar i landet.

Jag vill emellertid icke upptaga tiden längre, utan på de skäl, som blifvit anförda af reservanterna, ber jag att få förena mig med dem och yrka afslag å utskottets hemställan.

Herr Waldenström: Herr talman! Jag skall vedervåga ett försök att trotsa det starka mummel, som länge hörts i kammaren, och yttra några ord i frågan. Jag skall då icke tillåta mig att söka bedöma de ekonomiska verkningar, som traktaten haft, eller de verkningar den kan komma att få under de följande åren — i fall den nu skulle blifva antagen — ehuru jag nog tycker mig förstå att, då det gäller att upprätta handelsförbindelser emellan länder, som äro från hvarandra så skilda som Sverige och Spanien, det är alldeles otänkbart, att den tid af endast 4 år, som förlupit sedan traktaten först antogs, skall kunna vara tillräcklig för att visa, hvilka fördelar man kan hafva att vänta, i fall tiden för traktatens gällande kraft ytterligare förlänges. Man ser till och med, att om en enskild person upprättar en affär och söker att bereda sina varor afsättning *inom eget land*, så åtgår det för honom merendels mycket mer än fyra år, innan hans varor blifvit kända i marknaden; och den som ville bedöma en sådan affärs framtid efter resultatet under blott dessa fyra åren, han skulle i de allra flesta fall taga storligen miste.

Men, som sagdt, det är icke denna sida af saken som uppkallat mig. Hvad som föranledt mig att begära ordet, är den högst öfverraskande allians, som en hel del protektionister här i Riksdagen hafva för detta särskilda fall sökt ingå med nykterhetens vänner. Jag säger "öfverraskande", därför att man aldrig förut från dessa personers sida har försport någon den ringaste tillstymmelse till intresse för nykterhetsfrågan. Men nu, när det gäller att fria till nykterhetsvännerna inom kammaren för att vinna deras hjälp till traktatens förkastande, då tala de vidt och bredt om huru ofantligt stor betydelse för nykterhetssaken ett afslag på propositionen om traktatens förlängning skulle hafva och huru skadligt för nykterheten ett bifall till traktaten skulle vara. Jag hoppas, att detta temligen grofva tilltag icke skall uträtta något i den åsyftade riktningen. Men skulle det mot förmodan vara de omnämnda herrarnes allvarliga mening att här taga ett tag för nykterheten, då får jag lof att säga, att då motser jag med glädje och förhoppning den diskussion öfver nykterhetsfrågan, som snart kommer att ega rum i kammaren.

Om jag kunde tro att antagandet af denna traktat skulle i ringaste mån skada nykterheten, eller att ett afslag derå skulle i något afseende gagna nykterheten, då skulle jag alldeles obetingadt rösta för afslag. Men när det är alldeles omöjligt för mig att få något sådant

i mitt hufvud; och då jag anser det vara af vigt att, då man för öfrigt söker på bästa vis hjälpa de svenska näringarna, man också försöker åt den svenska exportnärings bevara en exportort, som man med temligen stor säkerhet kan antaga skola gå oss ur händerna, derest icke traktaten antages, så skall jag af fullaste öfvertygelse rösta för bifall till den föreslagna förlängningen af den spanska handels-traktaten.

*Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)*

Häruti instämde herrar *Nyström, Beckman, Johansson* i Stockholm, *Hammarlund, Ericsson* i Stockholm, *Seegerlind, Hansson* i Solberga, *Andersson* i Hasselbol och *Olsson* i Kyrkebol.

Herr A. P. Danielson: Herr talman! Jag har icke begärt ordet för att erbjuda nykterhetsvännerna någon hjälp. De reda sig nog sjelfva, och när den frågan kommer före, får man taga den sådan den är. Men jag har begärt ordet för att jag så väl som många andra, skulle få säga min mening.

Jag minnes de stora förhoppningar som man, första gången spanska handelstraktaten antogs, förespeglade oss om de många fördelar vi skulle få, derest traktaten vunne Riksdagens bifall. Den gången var det likväl hufvudsakligen broderlandets fördelar, som framhöllos såsom de, hvilka borde mana svenska Riksdagen att icke förkasta traktaten. Nu äro dock detta lands förhållanden lemnade ur räkningen. Hvad oss sjelfve beträffar, kunna vi nu till fullo uppväga de fördelar vi af traktaten haft, och vi kunna säga, att vi på densamma ingenting vunnit. Då vi icke heller hafva något stort att vinna genom en förnyelse af denna traktat, och då vår afsättning till Spanien numera nedgått till nästan ingenting, hvad är det då för skäl att hålla på denna fråga?

Det har uti utskottsbetänkanden likväl förekommit hänsyftningar på, att vi af denna traktat haft utmärkta fördelar. Utskottet har sjelf sagt att traktaten " varit till verkligt gagn för den svenska exporthandeln ". Men aldrig sedan jag blef riksdagsman har jag hört så svaga skäl anförda för någon fråga som dessa. Icke kan man väl säga att vår träindustri haft någon hjälp af denna traktat. Rörande den industrigrenen kan det väl således icke talas om de stora fördelarne, och så undan för undan. Hvad kan det då vara för skäl att vi binda oss för ytterligare fem år? Tro herrarne, som vilja taga denna handelstraktat på sitt ansvar, att den skall hjälpa våra inhemska näringar? Om så icke kan vara förhållandet, utan om våra näringar alltjemt komma att föra ett mer och mer tynande lif, så är det väl icke skäl att vi binda oss för en så lång tid vid denna traktat, allra helst den är snart sagdt uteslutande fotad på att gifva ett handtag åt spritfabrikationen i Karlshamn.

Nu har det blifvit sagdt i betänkandet, att denna spritförädlingsanstalt sysselsätter omkring 1,000 arbetare. Men representanten för Karlshamn har uppgifvit antalet till 500. Således har siffran redan gått ned med hälften. Möjligtvis kan den komma att ytterligare reduceras. Men äfven oberoende af spanska handelstraktaten, tro herrarne icke att de stora och kapitalstarka affärsmännen i Tyskland inom kort skola taga

Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)

hela denna export af, som man säger, förädlad rysk sprit ifrån oss, och tro herrarne icke att de skola från oss rycka till sig denna om man så får kalla näring? Ändock skulle herrarne för denna traktat vilja slå fast vårt näringslif der det nu står för så lång tid som 5 år. Jag tycker detta är högst märkvärdigt, och jag kan icke förstå det. Om herrarne kommit hit för att mota spannmålstullarne, det skulle jag kunna förstå, men att herrarne kommit hit för att binda oss i detta fall, det kan jag icke förstå. Då traktaten för oss är af ingen fördel, trodde jag att vi skulle få råda oss sjelfva i de delar den afser.

Här kunde vara mycket att tillägga, men herr Lönegren m. fl. hafva framhållit så starka skäl mot antagandet af denna traktat, att dess olämplighet för oss torde vara tydligen ådagalagd. Fastän, för den som icke vill fatta, lönar det sig naturligtvis icke att komma med de tydligaste bevis. Men det må jag likväl säga, att den storhetstid, som vi hade under Gustaf den tredje, då vi voro så väldiga i bränvinsbrännande och bränvinsupande, den trodde jag var af den beskaffenhet, att om vi icke hade något annat att bjuda utländingen på, så borde vi kunna afstå från den samma, helst som varan icke är tillverkad som vår.

Det är för att aflägga en protest mot antagande af spanska traktaten i fråga, som jag anhåller att få yrka afslag på utskottets förslag.

Herrar *Andersson* i Hamra och *Janson* i Carlshed instämde med herr Danielson.

Herr *Erickson* i Bjersby: För att icke förlänga diskussionen vill jag blott tillkännagifva, att jag — herr Waldenström må betrakta mitt tilltag huru groft som helst — i alla fall kommer att yrka och rösta för afslag på utskottets betänkande.

Herr *Anderson* i Himmelsby: Då jag redan instämt med en föregående talare skulle det egentligen icke behövas att jag nu yttrar mig; men jag tror att sådana åsigter uttalats, som äro vilseledande i afseende på vår export till Spanien. Här har starkt betonats att det skulle behövas en särdeles lång tid för att Sverige skulle kunna få någon marknad i Spanien. Jag ber då att få hänvisa till de uppgifter, som förekomma i bevillningsutskottets tabeller.

Deraf synes att af maskiner och redskap exporterades 1883 till Spanien för 10,000 kronor, år 1884 hade exporten deraf nedgått till 6,000 kronor samt år 1885 till 4,000 kronors värde och år 1886 af-sattes på spanska marknaden dylik redskap till endast 470 kronors värde. Hvad åter angår spritexporten, uppgick den år 1885 till 8 millioner kronor och 1886 till 23 millioner kronor. Deraf ser man, att det visserligen kan gå temligen fort med en viss produkt att få af-sättning på Spanien, men i fråga åter om andra alster har tiden verkat till minskad afsättning.

Man har äfven velat påstå, att tullnedsättningen på lyxartiklar icke skulle vara till någon förlust för landet — jag har från icke mindre än

tre särskilda håll nu hört ett sådant påstående, men det oaktadt är det alldeles obegripligt för mig; ty jag hade föreställt mig, att ju högre tull man sätter på lyxartiklar, dess mindre blir importen deraf. I det fallet ber jag få åberopa herr statsministerns yttrande, att "vi må icke tro att vi genom höga tullar öka statsinkomsterna". Och är detta riktigt, måste deraf följa, att höga tullar minskar importen, hvilket då måste vara till gagn och, jag tror, äfven vinst för vårt land.

Herr Waldenström vill låta påskina att protektionisterna önska alliera sig med nykterhetsvännerna af mindre ädla bevekelsegrunder. Jag har oftast stått på samma ståndpunkt som herr Waldenström, då det gäلت nykterheten, och hoppas att fortfarande kunna göra det, för så vidt det i öfrigt öfverensstämmer med mina åsigtter. Men då nu herr Waldenström förordar denna traktat, synes det mig som han kastat sina förut uttalade principer om nykterhet och sparsamhet öfver bord. Ty att verka för underlättandet af importen hit af de spanska vinerna, och öfriga lyxartiklar, det kan väl icke vara annat än att motarbeta både nykterhet och sparsamhet.

Och icke heller tror jag att den industri, hvars alster utgör den största delen af vår export på Spanien, behöfver att uppmuntras; jag tror snarare att den kan behöfva något hejdas, och icke heller kan denna industri såsom näring anses dålig, enligt herr Waldenströms åsigt om hvad som bör utgöra beviset på en närings ståndpunkt i det fallet, ty vid tullfrågans behandling förliden riksdag sade herr Waldenström, att jordbruksnäringens ställning icke kunde vara dålig, då den på 6 år lemnat ett exportöfverskott på jordbruksalster af 12 $\frac{1}{2}$ million kronor, och enligt en sådan uppfattning kan trävaruindustrien såsom näring omöjligen vara dålig, eftersom den för hvarje år lemnar ett exportöfverskott af öfver 100 millioner kronor och således icke kan behöfva något särskildt skydd.

Jag har endast i korthet velat uttala dessa mina åsigtter och slutar med att yrka afslag å utskottets hemställan.

Herr Redelius: Jag förstår mycket väl kammarens otålighet och jag erkänner gerna att orsak till sådan finnes, men då jag anser mig hafva blifvit uppkallad af herr Waldenströms sista yttrande, ber jag kammaren höra på mitt svar, då, såsom herrarne väl kunna tänka sig, jag möjligen kunnat känna mig träffad af hans replik, då han talade om det oförmodade medhåll nykterhetsvännerna erhållit från "protektionisterna" i kammaren. Jag har eljest visst icke för sed att upptaga personliga anfall till besvarande, enär de ju icke höra till saken och dessutom äro opassande. Detta har jag redan uttalat vid förra riksdagen och trodde mig dermed en gång för alla hafva afvisat alla sådana personliga angrepp, men då jag nu en gång ber att få göra ett undantag från denna princip, lofvar jag att icke göra det flera gånger. Min ställning till nykterheten är, att jag sjelf aldrig deltagit i några agitationer i sådant hänseende och tänker heller aldrig göra det. Sjelf begagnar jag aldrig vin- eller spritdrycker och bjuder ingen derpå; jag dricker icke ens öl, men deremot låter jag andra vara i

*Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.
(Forts.)*

*Angående
förlängning
af spanska
handels-
traktaten.*
(Forts.)

fred och följa sin egen åsigt. Jag har icke heller någonsin hållit något nykterhetstal, men detta är nu en sak för sig.

Hvad det märkvärdiga bifallet, han omnämnde, beträffar, så öfverlåter jag åt herr Waldenström sjelf att afgöra, huruvida underlättnad af den omordade spritaffären och införandet af spritstarka viner från utlandet kunna befordra nykterheten. Jag yttrade tvärt om att det icke skall hafva någon god inverkan derpå, och det står jag fortfarande vid.

Jag vill icke upptaga tiden längre, utan har endast velat uttala dessa ord gent emot herr Waldenström.

Herr Waldenström: Jag blef alldeles öfverraskad af den siste talarens ord, ty sanningen att säga, då jag nyss hade ordet i kammaren, kom jag icke ens ihåg, att herr Redelius fans i kammaren.

Härmed förklarades öfverläggningen slutad. Herr talmannen gaf, med upptagande af de yrkanden som förekommit, proposition dels på bifall till utskottets hemställan och dels på afslag; och fann svaren hafva utfallit med öfvervägande ja för den förra meningen. Votering blef emellertid begärd, i följd hvaraf nu uppsattes, justerades och anslogs en så lydande omröstningsproposition:

Den, som bifaller hvad bevillningsutskottet hemställt i betänkan-
det n:o 1,

röstas Ja;

Den, det ej vill,

röstas Nej;

Vinner nej, har Kammaren afslagit utskottets hemställan.

Omröstningen visade 124 ja mot 84 nej; och hade kammaren alltså bifallit utskottets hemställan.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. $\frac{1}{2}$ 4 e. m., för att åter sammanträda kl. 7.

In fidem

A. E. J. Johansson.

Fredagen den 10 Juni.

Kl. 7 e. m.

Fortsattes det på förmiddagen började sammanträdet.

§ 1.

Upplästes och lades till handlingarne följande till kammaren ankomna Kongl. Maj:ts utslag:

1:o. Kongl. Maj:ts utslag på de besvär, dels litteratören Klas Pontus Arnoldson, dels ock stationsinspektören C. G. Hellström och Alf. Olsson i underdånighet anført öfver Kongl. Maj:ts befallningshafvandes i Stockholms län utslag den 25 april 1887 på Arnoldsons besvär öfver det den 29 förutgångne mars förrättade och af domhafvanden i Södertörns domsaga den 7 april afslutade omedelbara val af riksdagsman i Andra Kammaren för Södertörns domsaga; uti hvilket mål af handlingarne inhemtas:

att sedan, på grund af vederbörande myndigheters derom utfärdade kungörelser, i omförmälda domsaga val till riksdagsman inom hvarje kommun uppgifna dag hållits inför kommunalstämmans ordförande, och det efter insändandet till domhafvanden af de vid valförrättningarne hållna protokoll, vid sammanräkning af rösterna befunnits, att Arnoldson erhållit femhundraatjuåttio röster och landtbrukaren C. G. Sundling å Söderby tvåhundraåttio röster, så har domhafvanden, efter det kammarherren C. F. Braunerhjelm och landtbrukaren John Upmark uti ingifven, af bilagor åtföljd skrift, under bestridande af Arnoldsons valbarhet till riksdagsman för valkretsen, yrkat, att de å honom afgifna röster icke måtte godkännas, i meddelad resolution yttrat, att enär Arnoldson, på grund af Kongl. Maj:ts utslag den 6 augusti 1886, blifvit för år 1885 mantals- och skattskrifven i Stockholm, och Arnoldson således, ehuru för år 1886 mantalsskrifven inom Bränkyrka socken, icke för sistnämnda år derstädes egt rösträtt vid riksdagsmannaval på grund af till staten erlagd bevilling för inkomst af kapital eller arbete, samt Arnoldson icke heller under år 1886 bort vara i Bränkyrka kommuns allmänna angelägenheter röstberättigad, då, enligt hvad af vederbörande härads-

skrivares intyg upplyst blifvit, vid mantalsskrifningen för samma år, uppå vederbörlig anmälan derom att Arnoldson öfverlätit sin arrende-rätt till och skattskyldighet för lägenheten Hemmet i Bränkyrka socken åt A. Löwenborg, denne blifvit för år 1886 mantalsskrifven såsom innehafvare af lägenheten och upptagen derstädes i taxeringslängden öfver fast egendom, för hvilken bevillning erlägges, såsom skattskyldig för densamma; alltså vore Arnoldson icke valbar till riksdagsman i Andra Kammaren för Södertörns domsaga, och förklarades till följd häraf Sundling, hvilken näst efter Arnoldson erhållit de flesta rösterna, vara vald till riksdagsman för nämnda valkrets;

att Arnoldson uti sina hos Kongl. Maj:ts befallningshafvande öfver valet anförda besvär yrkat, att enär Arnoldson för åren 1885, 1886 och 1887 varit mantalsskrifven inom Bränkyrka socken och der under förstnämnda år med stadgad åborätt innehaft den till ett taxeringsvärde af fyratusen kronor uppskattade lägenheten Hemmet vid Årstadal samt under alla tre åren erlagt bevillning till staten för en till öfver åttahundra kronor uppskattad årlig inkomst, det måtte, då klaganden sålunda, oberoende deraf att han den 7 februari 1886 öfverlätit berörda lägenhet å annan man, samt att han på grund af Kongl. Maj:ts resolution den 6 augusti 1886 bort låta sig mantalsskrifvas i Stockholm för år 1885, vore till riksdagsman valbar, klaganden förklaras vara vald till riksdagsman för domsagan för tiden intill den 1 Januari 1888;

att förklaring öfver besvären blifvit inom viss föreskrifven tid till Kongl. Maj:ts befallningshafvande afgifven af kammarherren Braunerhjelm och landtbrukaren Upmark;

samt att Kongl. Maj:ts befallningshafvande genom öfverklagade utslaget sig utlätit, att enär vid upprättande af 1885 års såsom röstlängd för år 1886 gällande fyrktalslängd för Bränkyrka socken till beräkningsgrund för det Arnoldson åsatta fyrktal tjenat den bevillning han till staten erlagt dels såsom innehafvare af fast egendom till ett taxeringsvärde af fyratusen kronor, dels ock för årlig inkomst af arbete å ett tusen tvåhundra kronor, men vid det förhållande att fastigheten varit annan enskild person tillhörig och bevillning för inkomst af arbete ej bort påföras Arnoldson i Bränkyrka utan i Stockholm, der han för år 1885 jemlikt öfverståthållareembetets den 18 juni 1885 meddelade af Kongl. Maj:t sedermera fastställda beslut skolat mantalsskrifvas, klaganden i berörda längd icke lagligen kunnat finnas antecknad såsom enligt 14 § riksdagsordningen valberättigad vid riksdagsmannaval; alltså, och då Arnoldson ej egt valrätt inom Bränkyrka och ej heller inom någon annan kommun i domsagan ett år näst före ifrågavarande riksdagsmannaval, funne Kongl. Maj:ts befallningshafvande ej skäl ledande till ändring i valförrättningen;

deri klagandena i underdånighet yrkat ändring; öfver hvilka besvär kammarherren Braunerhjelm och landtbrukaren Upmark i underdånighet sig förklarar, hvarjemte klagandena Hellström och Olsson med påminnelser inkommit;

med Kongl. Maj:ts Högsta domstol beslutet; gifvet Stockholms slott den 7 juni 1887.

Kongl. Maj:t har i nåder låtit sig föredragas ofvan berörda underdåniga besvär; och emedan Arnoldson, som på arrende innehaff lägenheten Hemmet i Bränkyrka socken, den 7 februari 1886 till annan person öfverlätit arrenderätten och derefter icke vidare egt att för nämnda fastighet utöfva rösträtt i Bränkyrka kommuns allmänna angelägenheter;

ty och som Arnoldson, hvilken år 1885 haft sitt rätta bo och hemvist i Stockholm och för år 1886 blifvit mantalsskrifven i Bränkyrka socken, först genom den i slutet af sistnämnda år inom Bränkyrka kommun verkställda fyrktalssättning och debitering lagligen kunnat på grund af bevilling för inkomst af kapital eller arbete erhålla fyrktal sig åsatt och blifva i kommunens röstlängd uppförd;

sant Arnoldson således icke varit inom kommunen röstberättigad ett år näst före ifrågavarande riksdagsmannaval,

pröfvar Kongl. Maj:t, jemlikt 19 § Riksdagsordningen, lagligt gilla det slut Kongl. Maj:ts befallningshafvandes utslag innehåller. Det vederbörande till underdånig efterrättelse länder.

Under Kongl. Maj:ts sekret.

Georg Carlson.

2:o. Kongl. Maj:ts utslag på de besvär, E. B. Lindblom vid Ronneby brunf i underdånighet anført deröfver,

att sedan, i anledning deraf att Kongl. Maj:t den 4 mars 1887, med upplösande af den då församlade Riksdagen, förordnat om nya val i hela riket till Andra Kammaren och genom bref kallat Riksdagen att åter sammanträda den 2 påföljande maj, val till ledamot af Riksdagens Andra Kammare för Medelsta härads domsaga, under tiden till den 1 januari 1888, medelst afgifvande af röster omedelbart inför ordförandena i kommunalstämmorna den 5 april inom domsagan förrättats och den 19 i samma månad genom rösternas sammanräknande af domhafvanden afslutats; dervid domhafvanden *dels* — i anledning af klagandens uti ingifven skrift framställda anmärkning att de röstsedlar, hvilka upptoge hemmansegaren August Petersons i Hasselstad namn, borde kasseras, enär August Peterson skulle häftat för oguldna kommunalutskylder två gånger under ett år näst före valet — förklarar, att då, enligt hvad upplyst blifvit, August Peterson erlagt sina kommunalutskylder för åren 1885 och 1886 sålunda, att han för hvarje år erlagt hälften af beloppet på uppbördsstämman i januari månad det nästföljande året och, såsom å den af kommunalnämnden utfärdade debetsedeln hemgifvits, återstoden på den af kommunalnämnden sedermera kungjorda tid, August Peterson icke kunde anses hafva under det år, som förflutit näst före valet, häftat för oguldna kommunalutskylder, i följd hvaraf anmärkningen emot hans valbarhet ogillades, *dels ock*, efter det andra anmärkningar, om hvilka nu ej är fråga, blifvit afgjorda, tillkännagifvit, att August Peterson blifvit med de flesta rösterna lagligen vald till ledamot af Riksdagens Andra Kammare för domsagan under ifrågavarande tid, och att fullmägt för honom skulle utfärdas;

och klaganden hos Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Blekinge

län anført besvär öfver valförrättningen samt yrkat, att domhafvandens beslut i anmärkta hänseendet måtte upphävas, till stöd för hvilket yrkande klaganden hufvudsakligen anført, att frågan om kommunalutskyldernas inom Ronneby socken erläggande terminvis icke varit i behörig ordning föremål för besluts fattande af kommunalstämman, och att kommunalnämnden följaktligen saknat laglig rätt att förordna om två ordinarie uppbördsmöten, att enligt 67 § i gällande kommunallag för landet kommunalskatt skulle uppbäras före februari månads utgång, så vida icke kommunalstämman funne skäligt att på annat sätt om uppbörden förordna, samt att, då ostridigt vore, att August Peterson betalt en del af sina kommunalutskylder på det andra uppbördsötet, år 1886 den 28 april och innevarande år den 4 april, han häftat för oguldna kommunalutskylder två särskilda gånger under ett år före valet, och sålunda vid valtillfället icke varit valbar till riksdagsman; så har Kongl. Maj:ts befallningshafvande, enligt utslag den 10 maj 1887, funnit de af klaganden angifna förhållanden, på grund hvaraf August Peterson förmenats icke hafva varit valbar till riksdagsman, icke vara af beskaffenhet att föranleda ändring uti öfverklagade valförrättningen, hvilken alltså af Kongl. Maj:ts befallningshafvande faststälts;

öfver hvilka besvär August Peterson sig förklarar;
med Kongl. Maj:ts Högsta domstol beslutet; gifvet Stockholms slott den 9 juni 1887.

Kongl. Maj:t har i nåder låtit sig föredragas ofvanberörda underdåniga besvär och finner skäl ej vara anfördt, som kan verka ändring i Kongl. Maj:ts befallningshafvandes öfverklagade utslag. Det vederbörande till underdånig efterrättelse länder.

Under Kongl. Maj:ts sekret.

Georg Carlson.

3:o. Kongl. Maj:ts utslag på de besvär, lokomotivföraren Joh. Fr. Rosén, maskinisterna Carl Gustaf Öjer, Pontus Boberg och Anders Peter Thuresson, lokomotiveldaren Johan August Palmgren och filaren Carl Johan Berglund i underdånighet anført deröfver att,

sedan val till ledamot af Riksdagens Andra Kammare för Aska, Dals och Bobergs härads domsaga för tiden till den 1 januari 1888 blifvit den 3 sistlidne april förrättadt inför vederbörande kommunalstämmons ordförande och den 15 i samma månad genom rösternas sammanräknande inför domhafvanden afslutadt, hvarvid landtbrukaren C. J. Jacobsson på Karlshult, som erhållit femhundra nittiotvå röster, förklarats vara till riksdagsman för domsagan utsedd;

så och efter det klagandena jemte en person, om hvilken nu ej är fråga, hos Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Östergötlands län öfverklagat valet, under yrkande, att enär Jacobsson enligt intyg af vederbörande uppbördsman icke inbetalt sina kommunalutskylder vid den uppbördsstämman, som genom kungörelse varit utlyst till lördagen den 12 februari 1887, utan först vid restmöte den 19 mars, i följd hvaraf han enligt klagandenas förmenande under tiden emellan dessa

dagar icke varit röstberättigad i kommunens allmänna angelägenheter och således icke heller innehaft den i riksdagsordningen för valbarhet stadgade egenskap att minst ett år före valet hafva egt valrätt inom kommunen, ifrågavarande val måtte undanrödjas och landbrukaren Kristoffer Gustafsson i Yxstad, hvilken kommit i röstetal närmast efter Jacobsson med etthundratolf röster, förklaras vara lagligen vald till riksdagsman för domsagan; öfver hvilka besvär förklaring inom viss föreskrifven tid afgifvits af P. O. Jacobsson, Alf. Carlsson, W. Wernström, K. A. Vethander, J. Petersson, Carl J. Carlsson, A. Carlsson, Carl Tinnerholm, H. Wallin, C. J. Svensson, C. Liedbergius, G. Johansson i Sjökumla, K. Johansson i Ångsnäs och N. Johansson i Charlottenborg,

har Kongl. Maj:ts befallningshafvande i utslag den 11 maj 1887 yttrat, att enär af kommunalnämnden i Motala landsförsamling uppläst blifvit, att der under innevarande år, i anseende till socknens stora folkmängd och i enlighet med länge följd praxis, hållits tre behörigen kungjorda uppbörsstämmor, af hvilka den sista egt rum den 19 mars; alltså och då Carl Johan Jacobsson, som vid sistnämnda uppbörsstämma behörigen erlagt sina kommunalutskylder och eljest icke visats hafva häftat för oguldna sådana under ett år före valet, i öfrigt icke ens uppgifvits ej vara valbar till riksdagsman, funne Kongl. Maj:ts befallningshafvande besvärerna såsom obefogade icke förtjena vidare afseende;

öfver hvilka besvär N. Johansson i Charlottenborg, A. P. Karlsson i Johlstad, L. J. Larsson i Österhvarf, M. P. Carlsson i Fogelstad och G. Johansson i Sjökumla i underdånighet sig förklarar;

med Kongl. Maj:ts Högsta domstol beslutet; gifvet Stockholms slott den 9 juni 1887.

Kongl. Maj:t har i nåder låtit sig föredragas ofvanberörda underdåniga besvär och finner skäl ej vara anfördt, som kan verka ändring i Kongl. Maj:ts befallningshafvandes öfverklagade utslag. Det vederbörande till underdånig efter rättelse länder.

Under Kongl. Maj:ts sekret.

Georg Carlson.

och 4:o. Kongl. Maj:ts utslag på de besvär, före detta kaptenen H. Tisell, boktryckaren A. F. Hellman, fabrikören Chr. Jörgensen, stadsläkaren G. Lundqvist, förre godsegaren Carl Joh. Broms, baningenjören O. Larson samt läroverksadjunkterne K. G. Gustafsson och A. Th. Rådberg i Nyköping i underdånighet anförd deröfver,

att sedan, i anledning deraf att Kongl. Maj:t den 4 mars 1887, med upplösande af den då församlade Riksdagen, förordnat om nya val i hela riket till Andra Kammaren och genom bref kallat Riksdagen att åter sammanträda den 2 påföljande maj, val till en ledamot af Riksdagens Andra Kammare den 21 april förrättats af magistraten i Nyköping för städerna Nyköping, Torshälla, Mariefred, Trosa och Enköping, såsom innefattande en valkrets, och dervid härdshöfdingen Ernst August Edelstam förklarats hafva blifvit för tiden till den 1 januari 1888 utsedd till riksdagsman för nämnde valkrets;

och gårdsegaren P. Eriksson, handlanden Olof Larsson, gårdsegaren Gustaf Hansson och förre boktryckaren P. M. F. Lundberg jemte andra personer i Nyköping hos Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Södermanlands län öfverklagat valförrättningen under yrkande att, enär före Riksdagens upplösning Nyköping, Strengnäs, Mariefred och Trosa utgjorde en valkrets, men magistraten i Nyköping, såsom valförrättare, för anställande af ifrågakomma val tillämpat den valkretsindelning, som af Riksdagens Andra Kammare blifvit senast bestämd och genom kongl. kungörelsen den 21 maj 1886 offentliggjorts, det nu skedda valet måtte, såsom icke i laga ordning tillkommet, upphävas, och magistraten i Nyköping förständigas att utlysa och anställa nytt val för valkretsen Nyköping—Strengnäs—Mariefred—Trosa.

så har Kongl. Maj:ts befallningshafvande genom utslag den 13 maj 1887 sig utlätit, att emedan i § 15 mom. 2 i riksdagsordningen funnes stadgadt, att, då Konungen förordnade nya val eller riksdagsman för Andra Kammaren eljest afginge före utgången af den treårsperiod, för hvilken, jemlikt § 13 mom. 1 och § 15 mom. 1 i samma lag, val till denna kammare gälde, nytt val skulle för den återstående tiden af valperioden anställas; samt af förstberörda stadgande, jemfördt med § 28 i riksdagsordningen, oförtydligt framginge, ej mindre att val af sistomförmälda anledning utgjorde fyllnadsval i afgången riksdagsmans ställe, och i följd deraf skulle verkställas med iakttagande af den valkretsindelning, som vid valperiodens början lände till efterrättelse, än äfven att val till riksdagsman i Andra Kammaren på grund af Konungens förordnande om nya val vore likstäldt med och sålunda skulle försiggå efter enahanda grunder som val, hvarigenom eljest före valperiodens slut uppkommen ledighet inom kammaren skulle fyllas; ty och som det af Riksdagens Andra Kammare fattade, genom kungörelsen den 21 maj 1886 offentliggjorda beslut, rörande förnyad, delvis ändrad, indelning af städernas valkretsar och tiden för detta besluts tillämpande, icke kunde tydas annorlunda än i öfverensstämmelse med ofvannämnda grundlagsstadganden, samt vid sådant förhållande till grund för det öfverklagade valet bort tagas den vid ifrågavarande treårsperiods början gällande valkretsindelning, uti hvilken städerna Nyköping, Strengnäs, Mariefred och Trosa vore sammanförda till en valkrets, men vid sagda val deremot följts den senast kungjorda valkretsindelningen, hvarigenom städerna Nyköping, Torshälla, Mariefred, Trosa och Enköping skulle bilda en valkrets; alltså, och då det öfverklagade valet sålunda icke kunde anses hafva grundlagsenligt försiggått, pröfvade Kongl. Maj:ts befallningshafvande lagligt upphäva nämnda valförrättning samt förordna, att val af riksdagsman i Andra Kammaren för tiden till den 1 januari 1888 skulle för valkretsen Nyköping, Strengnäs, Mariefred och Trosa i laga ordning förrättas;

öfver hvilka besvär gårdsegarne Eriksson och Hansson, handlanden Larsson samt förre boktryckaren Lundberg jemte A. Andersson sig förklarar;

med Kongl. Maj:ts Högsta domstol beslutet; gifvet Stockholms slott den 9 juni 1887.

Kongl. Maj:t har i nåder låtit sig föredragas ofvanberörda underdåniga besvär; och som den af Riksdagens Andra Kammare vid 1886 års Riksdag, jemlikt 13 § 3 mom. Riksdagsordningen, beslutade valkretsindelning bort, på sätt som skett, vid ifrågavarande val tillämpas, pröfvar Kongl. Maj:t skäligen, med upphäfvande af Kongl. Maj:ts befallningshafvandes utslag, ogilla de mot valet anförda besvär, det vederbörande till underdånig efter rättelse länder.

Under Kongl. Maj:ts sekret.

Georg Carlsson.

§ 2.

Till behandling förekom härefter lagutskottets utlåtande n:o 12, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af 17 kap. 12 § handelsbalken.

I anledning af en i ämnet af herr *O. Erickson* i Bjersby inom Andra Kammaren väckt motion, n:o 113, hemställde utskottet i detta utlåtande:

“att Riksdagen ville i skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes låta utarbete och för Riksdagen framlägga förslag till sådan ändring af 17 kap. 12 § handelsbalken, att afgifter, beslutade å allmän rådstuga, af stadsfullmäktige, kommunalstämma eller kyrkostämma, må för sista och löpande året utgå med förmånsrätt, dock efter samtliga öfriga fordringar, för hvilka enligt nu gällande bestämmelser förmånsrätt tillgodonjutes“.

Efter uppläsande här af anförde:

Herr Thomasson: Vid flere föregående riksdagar, då det varit fråga om förmånsrätt för kommunalutskylder, hafva de förslag, som framstälts af såväl motionärer som lagutskottet, sedan lagutskottet uppgifvit sitt principiella motstånd mot sådan förmånsrätt, åsyftat förmånsrätt icke blott för utskylderna till kommunen i dess trängre bemärkelse, utan äfven till landstingsområdet och häradet. Vid januari-rikdagen behandlades också ett förslag med dylik utsträckning. Utskottet understödde förslaget, och Riksdagen biföll detsamma. Högsta domstolen, hvars utlåtande inhemtades, hade ingenting att erinra mot förslaget i denna del. I den motion, som ligger till grund för föreliggande betänkande, har också yrkats förmånsrätt för kommunalutskylder, såväl till den mindre kommunen som till landstingsområdet och häradet. Det förefaller därför märkvärdigt, att lagutskottet begränsat förmånsrätten till den mindre kommunen. De skäl, som utskottet i afseende härå anført, nemligen mot förmånsrätten i dess största utsträckning, äro, “att till sådana utskylder icke böra hänföras landstings- och häradsmedel, då ju de enheter, inom hvilka dessa utskylder fördelas, endast i öfverförd och mindre egentlig bemärkelse kunna kallas kommuner, och då brist hos en eller annan

skattskyldig vid uttagandet af dylika afgifter icke kan blifva för de öfriga skattdragande i nämnvärd mån känbar.“ Detta teoretiska eller kanske rättare formella skäl räcker enligt min tanke icke till för att motivera en sådan inskränkning i motionärens förslag; det skulle åtminstone icke uppväga de olägenheter, som uppkomme, i fall utskottets förslag vunne Riksdagens bifall. I händelse den skattskyldige råkade i konkurs, och bevakning skulle ega rum, skulle det nemligen blifva förenadt med mycket trassel och besvär att särskilja de utgifter, som skulle utgå med förmånsrätt, från de öfriga; och jag har för öfrigt en annan principiell anmärkning mot förslaget. Det innebär nemligen, att de större städerna, som icke höra under landsting, skulle erhålla förmånsrätt äfven för sådana utskylder, som motsvara dem till landsting och härad, medan deremot hela det öfriga landet icke skulle få en sådan förmån. Ett dylikt företräde för de större städerna eger enligt mitt förmenande intet berättigande. Min mening är därför att i den skrifvelse, Riksdagen möjligen kommer att afåta till Kongl. Maj:t, äfven skulle upptagas utskylder till landsting och häradet, och att skrifvelsen sålunda erhöle följande lydelse: att Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till sådan ändring af 17 kap. 12 § handelsbalken, att afgifter, beslutade å allmän rådstuga, af stadsfullmäktige, landsting, kommunalstämma eller kyrkostämma, äfvensom så kallade häradsmedel, må för sista och löpande året utgå med förmånsrätt, dock efter samtliga öfriga fordringar, för hvilka enligt nu gällande bestämmelser förmånsrätt tillgodonjutes. Jag ber få nämna, att ett dylikt förslag kommer att framställas i Första Kammaren, såvidt sådant icke redan skett. Jag anhåller om proposition på detta mitt förslag.

Häruti förenade sig herr *Ahlström*.

Herr Erickson i Bjersby yttrade: Jag ber att till lagutskottet få framföra mitt erkännande därför, att utskottet i någon mån behjertat motionen, men jag beklagar, att lagutskottets förslag är så litet omfattande, jemfördt med hvad lagutskottet flere gånger förut föreslagit. Vi finna af utskottets utlåtande, att utskottet nu ansett allenast de kommunalutskylder böra utgå med förmånsrätt, som beslutits å allmän rådstuga, af stadsfullmäktige, kommunalstämma eller kyrkostämma, hvaremot förmånsrätt icke skulle ega rum för landstings- och häradsmedel. Orsaken till att utskottet frångått den åsigt, utskottet förut i frågan omfattat, kan jag för min del icke inse, synerligast då man vet, att högsta domstolen, hvars yttrande infordrats öfver det mera omfattande förslag i ämnet, som januaririksdagen antog, icke haft något att anmärka emot förslaget ur principiell grund, utan blott i anledning af formella betänkligheter afstyrkt detsamma, och det ju skulle förefalla egendomligt, om Riksdagen denna gång i skrifvelse till Kongl. Maj:t begärde framläggande af ett förslag till lag i ämnet, som vore mindre omfattande än det, Riksdagen så nyli-för sin del antagit. Jag medgifver, att s. k. häradsmedel förut icke varit särskildt omtalade i Riksdagens beslut i ämnet, men detta

har antagligen berott derpå, att man tagit för gifvet, att sådana medel inbegrepos i utskylder till kommunen. Men vi finna af högsta domstolens utlåtande, att dess ledamöter rörande denna sak varit tveksamma, och jag ser deri en anledning till yrkande, att man äfven beträffande dessa medel måtte tydligt och klart uttala hvad man vill. Här är ju endast fråga om aflåtande af en skrifvelse, och om en sådan skrifvelse blir en eller två rader längre, så lär väl detta intet betyda.

Dessa s. k. häradsmedel spela ofta en icke så liten roll, såsom då ny vägdelning inom häradet ifrågakommer, vid omkostnadernas bestridande för ombyggnad af allmänna vägar äfvensom vid nybyggnad och underhåll af tingshus och häradsfängelse m. m. Vid dylika tillfällen kunna uttaxeringarne per hemman uppgå till flera hundra kronor. Vid sådana förhållanden, och då denna kammare ständigt förut uttalat sig i det syfte, att alla här omnämnda utskylder borde utgå med förmånsrätt, så hemställer jag, att kammaren äfven nu måtte besluta i denna riktning samt således lemna sitt bifall till det af herr Thomasson framställda förslaget.

Herr Smedberg: Det skall vara mig temligen likgiltigt, om kammaren beslutar i enlighet med det af herr Thomasson framställda förslaget, men anledningen, hvarför man ur förslaget uteslutit *landstingsmedlen*, har varit den, att de äro så obetydliga, att det icke kan vålla någon afsevärd förlust för landstingsområdets invånare, om på dessa medel här eller der göres någon afkortning. Det finnes till och med landsting, som alls icke upptaga någon dylik skatt. Derjemte vill jag fästa uppmärksamhet på en olägenhet, som skulle uppstå derigenom, att man nödgades vid iråkad konkurs bestämma, huru mycket af landstingsskatten som skulle falla på den skattskyldiges fasta eller lösa egendom. Ty landstingsmedlen debiteras efter sammanlagda bevillningen för en persons såväl fasta egendom som inkomst af kapital och arbete, och vid förmånsrättens uttagande skulle det sålunda blifva nödigt att särskilja, huru mycket som skulle utgå ur den gäldbundnes fasta egendom och huru mycket ur den lösa, hvilket möter stora svårigheter. Dessa anmärkningar gälla äfven de s. k. häradsmedlen. I öfrigt tror jag att dylika förmånsrätter icke böra allt för mycket utsträckas, ty de framkalla då mera motstånd och missnöje.

Jag hemställer därför att kammaren måtte bifalla utskottets förslag i oförändrad form.

Sedan öfverläggningen härmed förklarats slutad, samt herr talmannen till proposition upptagit de gjorda yrkandena, biföll kammaren utskottets hemställan, med den ändring att ordet "*landsting*" infördes mellan orden "*stadsfullmäktige*" och "*kommunalstämma*" samt orden "*äfvensom s. k. häradsmedel*" emellan orden "*kyrkostämman*" och "*må*".

§ 3.

Föredrogs och bifölls konstitutionsutskottets utlåtande n:o 1, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående uppskof med beslut öfver ett från 1885 års Riksdag hvilande förslag till ändring i regeringsformens 6 §.

§ 4.

Efter föredragning vidare af konstitutionsutskottets memorial n:o 2, med uppgift å hvilande förslag till ändringar i grundlagarne, antog kammaren det i samma memorial anmälda förslag till ändring af § 33 riksdagsordningen.

§ 5.

*Angående
upphäfvande
af Konungens
rätt att för-
ordna om nya
val till Riks-
dagens båda
kamrar m. m.*

Företogs handläggning af konstitutionsutskottets utlåtande n:o 3, i anledning af väckt motion om upphäfvande af Konungens rätt att förordna om nya val till Riksdagens båda kamrar eller den ena af dem samt om inrättande af en riksnämnd.

Utskottet hemställde i detta utlåtande, att ifrågavarande, inom Andra Kammaren af herr *C. J. Petersson* afgifna motion, n:o 67, icke måtte af Riksdagen bifallas.

Efter föredragning af ärendet anförde :

Herr Petersson i Eksebo: Att konstitutionsutskottet skulle afstyrka denna min motion var att vänta, och jag har heller aldrig hoppats, att Riksdagen så här genast skulle bifalla hvad jag föreslagit. Men det torde ursäktas mig, om jag finner de skäl, hvarpå utskottet stödt sitt afstyrkande af motionen, temligen klena, och jag skall be att i det afseendet få nämna några ord.

Utskottet säger på ett ställe: "Utskottet medgifver visserligen, att åtskilliga olägenheter kunna uppstå, då Konungen begagnar sin rätt att upplösa riksdagen och förordna om nya val, men det torde vara omöjligt att genom lagstiftning förekomma all olägenhet vid tillämpningen af en sådan rättighet. Att endast på grund häraf betaga Konungen denna rätt, dertill finnes emellertid i utskottets tanke icke tillräckligt skäl." Ja, det kan väl hända, att konstitutionsutskottet finner dessa olägenheter mycket små. Jag deremot är af en helt annan tanke, och det är min fulla öfvertygelse, att om i framtiden Konungen oftare skulle begagna sig af sin rätt att upplösa riksdagen, just de tankar, som i motionen äro framlagda, skola arbeta sig fram till större anklang än hvad för tillfället är möjligt.

Vidare säger utskottet: "Denna rätt är också så oskiljaktig från en riktig tillämpning af det konstitutionella statsskickets hufvud-

grunder, att dess afskaffande icke torde ifrågakomma.“ Det torde dock vara lika svårt för utskottet som för hvilken annan som helst att säga, huru det skall komma att ske i detta fall. Ty det är icke precis så säkert, att det sätt, som blifvit valdt vid affattandet af den nya riksdagsordningen, varit det allra lämpligaste. För min del tror jag det icke, ty jag anser för lämpligast att den nya riksdag, som efter upplösningen sammankallades, blott skulle hafva att behandla den fråga, för hvars skull upplösningen skett. Jag tror att detta skulle lända till mera nytta och båtnad både för Konung och folk.

Det torde emellertid icke vara nödigt att vidare orda om detta förslag för närvarande. Vi få se, de som lefva, om det ej vid ett annat tillfälle skall väcka mera uppseende. Jag skall i alla fall taga mig friheten att yrka bifall till motionen och afslag å utskottets hemställan.

Herr Larson i Tullus: Den näst föregående talaren yrkade — om jag hörde rätt — bifall till den i detta ärende väckta motion. Jag ber med anledning deraf få fästa uppmärksamheten på, att motionärens förslag, sådant det är, alldeles icke går an att antaga. Om något skulle göras i den riktning, motionären önskar, så hade förslaget behöft att i åtskilliga afseenden omarbetas. Men icke nog med detta. Förslaget skulle äfven kräft vissa förändringar i andra punkter af grundlagarne, än dem motionären omnämner. För öfrigt, i afseende på själfva saken, ber jag få yttra några ord. Motionären tyckes, efter hvad man kan se i motiveringen i hans framställning, hafva fäst sin tanke företrädesvis vid de fall, då Riksdagen, såsom senast den 5 sistlidne mars skedde, upplöses i anledning af ett fattadt beslut i en viss fråga. Han har tänkt sig, att i dylika fall valmännen vid de förordnade nya valen skulle komma att hufvudsakligen eller *uteslutande*, såsom det står i motionen, fästa afseende vid kandidaternas tänkesätt just i den fråga, för hvars skull Riksdagen blifvit upplöst och nya val föreskrifna. Jag ber att få göra en invändning mot ett sådant antagande, ty jag tror icke att motionären skall kunna i de val, som nu förrättats till Andra Kammaren, framlägga något bevis på att så skulle hafva tillgått, eller att valmännen skulle hafva fäst *uteslutande* afseende på kandidaternas tänkesätt i tullfrågan. Jag tror väl, att valmännen tagit kandidaternas åsigtter i denna speciella fråga i tillbörligt betraktande, men dock icke så, att de uraktlåtut att välja representanter, till hvilka de äfven i fråga om behandlingen af andra vid riksdagen förekommande ämnen kunde hysa fullt förtroende: motionärens motsatta omdöme är alldeles för tidigt framkastadt. Vid sådant förhållande, och då en genomgripande förändring af grundlagarne icke bör byggas på ett så lösligt förmodande, som det nämnda, så hoppas jag att kammaren icke må fästa afseende vid det i ämnet gjorda förslaget, utan godkänna konstitutionsutskottets utlåtande.

Till ytterligare stöd för min mening i det afscendet ber jag få fästa uppmärksamheten derpå, att konstitutionsutskottets samtliga ledamöter från båda kamrarna varit i denna sak fullkomligt öfverens,

*Angående
upphäfvande
af Konungens
rätt att för-
ordna om nya
val till Riks-
dagens båda
kamrar m. m.
(Forts.)*

*Angående
upphäfvande
af Konungens
rätt att för-
ordra om nya
val till Riks-
dagens båda
kamrar m. m.
(Forts.)*

såsom också en hvar kan se deraf, att det icke finnes en enda reservation vid betänkandet. Jag anhåller därför, som sagdt, om bifall till utskottets hemställan.

Herr Petersson i Eksebo: Jag skall blott med afseende å den siste talarens yttrande be att få nämna, att jag uttryckligen sagt i min motion, att jag icke håller på sjelfva stiliseringen, utan jag har tvärt om sagt att, om blott syftet med motionen befunnes behjertansvärdt, jag öfverlemnade åt konstitutionsutskottet att sjelf uppsätta förslaget, såsom det kunde finna det lämpligast. Så pass klok måtte jag väl vara, att jag icke tilltror mig att kunna stilisera grundlagsparagrafer så att icke klander kan deremot förekomma, likasom jag väl måtte veta, att konstitutionsutskottet i det fallet är mera kompetent än jag.

Hvad för öfrigt beträffar talarens anmärkning, att jag sagt, att valen skulle kunna ske uteslutande med hänsyn till en enda fråga, så minnes jag ej nu om i motionen står *uteslutande*, och jag har den för tillfället icke till hands. Om det står så, är det kanske för mycket sagdt; men jag tror dock, att valen gått mera i en sådan riktning, än de borde hafva gjort.

Herr Gumælius: Jag ber att få tillägga blott några få ord. För att konstitutionsutskottet skulle företaga sig att på motionärens temligen lösa framställning verkställa en sådan omarbetning af grundlagarne, som han i fråga sätter, så fordras att utskottet skulle vara öfvertygad om lämpligheten af det förslag, som han framställt. Jag tror dock man svårigen kan vänta, att det betänksamma konstitutionsutskottet skulle liftigt intressera sig för sådant reformerande. Lätom oss tänka oss tillämpningen af detta förslag i det särskilda fall, som framhållits i motionen. Riksdagens Andra Kammare har visat sig protektionistiskt sinnad i fråga om tullagstiftningen, och därför har regeringen upplöst denna Andra Kammare. Det kommer en ny riksförsamling icke med en Andra Kammare, utan med en delvis deremot svarande en riksnämnd, såsom motionären vill hafva det. Om denna kammare t. ex. voterat protektionistiskt, och följden deraf blefve inkallande af en riksnämnd, nyvald för Andra Kammaren, samt om då riksnämnden hade samma åsigt, som den kammaren uttalat, så skulle ju regeringen få lof att afgå. Tänker man sig åter det motsatta förhållandet, att regeringen segrat vid valen, då skulle kammaren sitta kvar, oaktadt den hade fått sin dom af riksnämnden och af landet, och fortfarande alltså fungera som lagliga representanter för svenska folkets mening. Jag hemställer, om den ställning vore värdig någondera af Riksdagens kamrar att blifva satt under votering, och ändå sitta kvar och representera, vare sig att landets mening utfaller i den ena eller den andra riktningen.

Jag yrkar bifall till konstitutionsutskottets hemställan om afslag å den ifrågavarande motionen.

Herr Bengtsson: Att motionären funnit för godt klandra utskottet, som afstyrkt motionen, förvånar mig icke. Men hans påstående, att utskottet för sitt afstyrkande haft klena skäl att åberopa, kan jag icke godkänna. Han uppläste visserligen en del af dem, men glömde bort det, enligt mitt förmenande, vigtigaste. Utskottet säger nemligen också: "att det vore föga öfverensstämmande med Riksdagens värdighet att Riksdagen, i hvilken svenska folket insatt de män, som ansetts mest lämpliga att vårda dess dyrbaraste angelägenheter, skulle vid vissa frågor afgörande lemna plats åt en för tillfället sammansatt nämnd."

Jag har icke tänkt mig annat än att den rättighet, Kongl. Maj:t har att upplösa ena eller andra kammaren, lemnats Kongl. Maj:t för att användas vid tillfällen, då frågor af största vikt föreligga. Skulle nu Kongl. Maj:t angående de vigtigaste frågor ega sammankalla en för tillfället sammansatt nämnd, så skulle häri åter ligga, att svenska folkets representanter icke vore värdiga att döma öfver samma frågor. Detta förefaller mig högst besynnerligt. Jag tror därför icke, att det är välbetänkt att tillstyrka motionärens förslag om tillsättande af en sådan nämnd. Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Herr Andersson i Nöbbelöf: Då jag första gången såg denna motion, fäste äfven jag mig vid densamma, men sedermera, sedan jag läst motionen, kom jag till en annan åsigt. Om man t. ex. antager, att en fråga blir väckt under första eller andra årets riksdag af den period, till hvilken folket valt, och att denna Riksdag afslagit en kongl. proposition, samt att Kongl. Maj:t för att höra folkets mening förordnat om val till riksnämnd, så vore naturligtvis meningen, att folkets vilja skulle blifva tydligt uttryckt genom denna nämnd. Om jag nu förutsätter att detta skett, och att nästa år ny Riksdag sammanträdde, så skulle denna bestå af de förut valde riksdagsmännen, då Riksdagen fick samma karakter som före upplösningen, hvarigenom allmänhetens mening ej komme att göra sig gällande under hela denna period, med mindre Konungen upplöste riksdagen hvar och ett af dessa åren.

Det är på detta enda skäl, som jag anser att motionen icke kan bifallas.

Härmed var öfverläggningen slutad. Sedan herr talmannen gifvit propositioner i enlighet med de yrkanden, som förekommit, biföll kammaren utskottets hemställan.

§ 6.

Föredrogos, hvar för sig, och biföllos lagutskottets utlåtanden:

n:o 13, i anledning af väckta motioner om ändrad lydelse af § 11 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862; och

n:o 14, i anledning af väckt motion om ändring af § 26 i för-
Andra Kammarens Prot. 1887. B. N:o 11.

*Angående
upplöfvande
af Konungens
rätt att för-
ordna om nya
val till Riks-
dagens båda
kammrar m.m.
(Forts.)*

ordningen angående hushållningen med de allmänna skogarne i riket de 29 juni 1866.

§ 7.

Till bordläggning anmäldes:

konstitutionsutskottets utlåtande n:o 4, i anledning af väckta motioner om ändrad lydelse af 17 § riksdagsordningen samt om tillägg till 17 eller 25 § nämnda lag; samt

bevillningsutskottets betänkanden:

n:o 2, angående allmänna bevillningen;

n:o 3, angående villkoren för försäljning af bränvin; och

n:o 4, angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter.

Dessa ärenden skulle uppföras främst å föredragningslistan för nästa sammanträde.

§ 8.

Justerades protokollsutdrag.

§ 9.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *And. Andersson* i Intagan under tio dagar från och med den 22 dennes.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. $\frac{1}{4}$ 9 e. m.

In fidem

A. E. J. Johansson.